

027.4
76 6417
5.8

การศึกษาประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน

ปริญญาบัตร
ของ
นิยม เขยกว้างษ์

F-6 พ.ศ. 2535

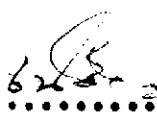
ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2529
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178280

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ใต้พิจารณา
ปัญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

 ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี เนื่องจากความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉลียว พันธุ์สีดา และอาจารย์นงนารถ อินทศร ที่ได้รับเป็นประธานและกรรมการ ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ อาจารย์นงนวล พงษ์ไพฑูรย์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรทุกท่านที่สนับสนุนช่วยเหลือให้คำแนะนำมาโดยตลอด

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและอำนวยความสะดวกจากอาจารย์ใหญ่และครูผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ของห้องสมุดชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงขอขอบพระคุณ

ขอน้อมระลึกถึงพระคุณของคุณแม่ พี่ ๆ ทุกคน และขอบคุณ คุณรวีวรรณ เขยทิวังษ์ ที่เป็นกำลังในการศึกษาตลอดมา

นิยม เขยทิวังษ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง ✓.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ✓.....	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ✓.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ✓.....	5
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ ✓.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	ห้องสมุดประชาชน	7
	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	9
	ห้องสมุดชุมชน	10
	โครงการห้องสมุดเพื่อชุมชน	11
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	21
	กลุ่มตัวอย่าง ✓.....	21
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	27
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
	การจัดกระทำข้อมูล	28
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ✓.....	29

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	92
	กลุ่มตัวอย่าง	92
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	92
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	93
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	93
	อภิปรายผล	97
	ข้อเสนอแนะ	100
	บรรณานุกรม	103
	ภาคผนวก	109

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามห้องสมุด	22
2	ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	23
3	ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับอายุ	24
4	ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	25
5	ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	26
6	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น	31
7	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพ	32
8	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย	33
9	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง	34
10	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด	36
11	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง	38
12	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดทั้ง 6 เรื่อง	40
13	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น	42
14	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพ	43
15	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย	44
16	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง	45
17	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด	46
18	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง	47
19	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดทั้ง 6 เรื่อง	48
20	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น	49
21	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพ	50
22	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย	51
23	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง	52

24	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด	53
25	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง ...	54
26	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดทั้ง 6 เรื่อง	55
27	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น	56
28	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพ	57
29	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย	58
30	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง	59
31	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด	60
32	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง ...	61
33	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดทั้ง 6 เรื่อง	62
34	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น	63
35	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพ	65
36	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย	67
37	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง	69
38	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด	71
39	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง ...	73
40	การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดทั้ง 6 เรื่อง	75
41	ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำแนกตามห้องสมุด	77
42	ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำแนกตามเพศ	80
43	ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำแนกตามอายุ	82
44	ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำแนกตามระดับการศึกษา	85
45	ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำแนกตามอาชีพ	88

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งมีมูลเหตุหลายประการ ที่นับว่าสำคัญยิ่งประการหนึ่งก็คือ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ทำให้เกิดปัญหาค้นต่าง ๆ ตามมา เช่น ด้านการเมือง การคมนาคม เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม เหล่านี้เป็นต้น ดังนั้น ประชาชนจะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงนั้น จึงจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เป็นที่ยอมรับกันว่า มนุษย์ไม่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง (Unfinished Being) และจะสนองความต้องการของตนด้วยการเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ (Faure. 1972 : 143) ดังนั้นการจำกัดขอบเขตการเรียนรู้เฉพาะในโรงเรียนจึงไม่เป็นการเพียงพอที่บุคคล จะเผชิญกับชีวิตในสภาพที่เป็นอยู่อีกต่อไปได้ (สุนทร สุนันท์ชัย 2520 : 30) อุดมคติ ทางการศึกษาสมัยใหม่จึงถือว่า การศึกษามีประโยชน์ที่การให้บุคคลเข้ามาอยู่ในโรงเรียน โดยนับจำนวนปีที่เล่าเรียน แต่การศึกษาคือการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียน ณ ที่ใด เมื่อใดและปรากฏมาในรูปใด แนวคิดที่จะให้การศึกษาตลอดชีวิตจึงมีความสำคัญและ จำเป็นยิ่ง

คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาระหว่างชาติ (International Commission on Development of Education) (วัชรวิฑูระคำ และกิ่งแก้ว อัดดการ 2517 : 10 อ้างอิงมาจาก Coombs. 1973 : 83) ได้แบ่งระบบการศึกษาเพื่อ การเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท คือ การศึกษาแบบธรรมชาติวิสัย (Informal Education) การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) และการ ศึกษาอกระบบโรงเรียน (Non-Formal Education) ในการจัดการศึกษา

ตลอดชีวิตนั้น จะต้องจัดทั้งสามลักษณะให้มีความสอดคล้องกัน ดังรายงานของคณะกรรมการฝ่ายการศึกษานอกโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2517 : 51) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนไว้ว่า "การศึกษาทั้งสองระบบมีการสนับสนุนกันและกันตลอดเวลา เพราะเมื่อคำนึงถึงความจำเป็นที่จะต้องให้การศึกษาแก่ประชาชนแล้ว ก็ไม่อาจปล่อยให้แต่ละระบบใดระบบหนึ่งได้"

ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นผู้อยู่นอกระบบโรงเรียน เป็นผู้ดำเนินชีวิตอยู่ในระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในปัจจุบันประชากรเหล่านี้จึงเป็นทรัพยากรกำลังคนของชาติ ที่มีบทบาทต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2520 : 111) ประชากรเหล่านี้ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและสติปัญญาสามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและสังคมของตนได้

การให้การศึกษาแก่บุคคลเหล่านี้ จะสามารถกระทำได้โดยการให้ศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ จัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ตลอดจนการให้ความรู้แก่ประชาชนในร้านต่าง ๆ ทางสื่อมวลชน อาทิ ทางวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งการให้การศึกษาในรูปแบบนี้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการลงทุนที่น้อยมาก และบางทีอาจเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างยิ่งอีกด้วย (โกวิท วรพิพัฒน์ 2516 : 30)

สถานที่อีกแห่งหนึ่งซึ่งสามารถให้การศึกษาแก่ประชาชนไปจนตลอดชีวิต เป็นแหล่งการศึกษาที่ทุกคนสามารถเข้าไปเรียนได้โดยไม่จำกัดพื้นความรู้ สถานที่นั้นคือ ห้องสมุด (สุพิศรา ชุมเกต 2522 : 1) ซึ่งจะเป็นแหล่งค้นคว้าความรู้ต่าง ๆ สร้างนิสัยรักการอ่านและนิสัยการอ่านหนังสือที่ดีให้แก่เด็ก พาร์สัน (Parson. 1965 : 6) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีนิสัยการอ่านที่ดีและมีนิสัยการเรียนที่ดีนั้น จะต้องเป็นผู้ที่รู้จักเข้าห้องสมุดตั้งแต่เยาว์วัย

โดยทั่วไปแล้วห้องสมุดแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ คือ ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดประชาชนนั้นมีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาประเทศเป็นอันมาก เนื่องจากเป็นแหล่งที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกคน เป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงชีวิตเพื่อสันติภาพ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (กรมสามัญศึกษา กองการศึกษาผู้ใหญ่ ม.ป.ป. : 1) ปัจจุบันห้องสมุดประชาชน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ และได้ขยายขอบข่ายงานกว้างขึ้นไปหลายรูปแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เช่น ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หรือศูนย์การศึกษาประชาชน เป็นต้น

สถาบันการศึกษาหลายแห่งตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในห้องเรียนชนบท ซึ่งมีประชาชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 อาศัยอยู่ มีห้องสมุดน้อยมาก จึงได้จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้มีแหล่งที่จะค้นคว้าหาความรู้ในชนบทเป็นต้นว่า

1. โครงการห้องสมุดชุมชน และโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชุมชนในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. โครงการหน่วยห้องสมุด มสช. ในห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. โครงการของชมรมนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. โครงการของชมรมนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. โครงการวรรณกรรมนิทรรศน์สำหรับเด็ก ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
6. โครงการชุมชนบทสำหรับคุณหนู ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม

(สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2524 : ไม่มีเลขหน้า)

กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้จัดตั้งห้องสมุดชุมชน เพื่อให้บริการการศึกษาแบบไม่เป็นชั้นเรียน ประชาชนในชนบทได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ค้นคว้าหาความรู้ในด้านการประกอบอาชีพ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมข่าวสารทางราชการ (กรมพัฒนาชุมชน กองวิจัยและประเมินผล 2525 : 1) ลักษณะของกิจกรรมหรือความรู้ที่ประชาชนทั่วไปสนใจ ได้แก่ ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของประชาชน 6 ด้านต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องกฎหมายเบื้องต้น เช่น การแจ้งเกิด แจ้งตาย กฎหมายที่ดิน

2. ความรู้เรื่องอาชีพ เพื่อหารายได้ให้ครอบครัว

3. ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย

4. ความรู้เรื่องการค้า เพื่อแก้ปัญหาของตน

5. ความรู้เรื่องตลาด การจำหน่ายสินค้า

6. ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองที่ตนจะเลือกผู้แทนระดับต่าง ๆ

(ไพรัตน์ เฑาะรินทร์ 2525 : 60 - 71)

วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ เห็นความสำคัญในการที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เข้าไปเผยแพร่ในชุมชน ชนบท เป็นอย่างมาก จึงได้ดำเนินงานโครงการห้องสมุดชุมชน ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 เป็นโครงการของศูนย์บริการทางวิชาการแก่ชุมชน โดยความร่วมมือของ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ภาควิชาพลศึกษา ภาควิชาดนตรี ภาควิชานาฏศิลป์ แผนกหอสมุด แผนกโสตทัศนศึกษา แผนกอนามัยและสุขภาพ และโครงการเผยแพร่กฎหมายสำหรับประชาชน จัดตั้งห้องสมุดสำหรับชุมชนขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยวัสดุห้องสมุดที่ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของประชาชนในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น อาชีพ สุขภาพอนามัย การค้า ตลาด การเมืองการปกครอง ตลอดจนนิทานและการ์ตูนสำหรับเด็ก เป็นต้น (วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ 2525 : 5)

ตลอดระยะเวลาที่ได้ดำเนินโครงการห้องสมุดชุมชนมา ยังไม่ได้มีการศึกษาถึงประโยชน์ของห้องสมุดที่ประชาชนได้รับอย่างถูกต้องและทั่วถึง การศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงประโยชน์ของห้องสมุด ความต้องการของประชาชนในการบริการและกิจกรรมของห้องสมุด เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานของห้องสมุดชุมชนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดชุมชน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน
2. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดชุมชน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่เคยใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดชุมชน ในโครงการห้องสมุดชุมชนบท วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ เฉพาะเขตจังหวัดปราจีนบุรี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างห้องสมุดชุมชน 6 แห่ง และประชาชนที่เคยใช้บริการและกิจกรรมห้องสมุดชุมชนแต่ละ 50 คน รวม 300 คน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ห้องสมุดชุมชน หมายถึง ห้องสมุดที่จัดตั้งตามโครงการห้องสมุดชุมชนบท วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ เฉพาะเขตจังหวัดปราจีนบุรี

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่เคยใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดชุมชน
ในโครงการห้องสมุดชุมชนบท วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์

บริการและกิจกรรม หมายถึง บริการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดขึ้น
เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในชุมชน เช่น การบริการการอ่าน การให้ยืม
หนังสือ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การพัฒนาความรู้ของประชาชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. กฎหมายเบื้องต้น เช่น การแจ้งเกิด แจ้งตาย กฎหมายที่ดิน
2. อาชีพเพื่อหารายได้ให้ครอบครัว เช่น เกษตรกรรม การประกอบอาหาร
3. สุขภาพอนามัย เช่น การปฐมพยาบาล การป้องกัน และรักษาโรค
4. การช่าง เช่น การซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ภายในบ้าน
5. ตลาด การจำหน่ายผลผลิตของตน
6. การเมือง การปกครอง เช่น การเลือกผู้แทนระดับต่าง ๆ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดและการดำเนินงานห้องสมุดชุมชนในประเทศไทย เป็นไปในลักษณะผสมผสานของห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ห้องสมุดชุมชน ของกรมพัฒนาชุมชน และโครงการห้องสมุดเพื่อชุมชน ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ห้องสมุดประชาชน
2. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
3. ห้องสมุดชุมชน
4. โครงการห้องสมุดเพื่อชุมชน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ห้องสมุดประชาชน

ความหมายของห้องสมุดประชาชน

กู๊ด (Good, 1973 : 399) ได้ให้ความหมายของห้องสมุดประชาชนไว้ว่า ห้องสมุดประชาชน คือ ห้องสมุดที่ให้บริการแก่ผู้อาศัยในชุมชนใดชุมชนหนึ่งหรือเขตใดเขตหนึ่ง และได้รับความสนับสนุนทางการเงินบางส่วน หรือทั้งหมดจากเงินของประชาชน

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association, 1943 : 19) ให้ความหมายของห้องสมุดประชาชนไว้ว่า คือ ห้องสมุดที่มีหน้าที่จัดบริการโดยไม่คิดมูลค่าแก่ประชาชนในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือเขตใดเขตหนึ่ง และมีลักษณะสำคัญสามประการ คือ ห้องสมุดประชาชนนั้น รัฐบาลเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ควบคุมได้รับเงินอุดหนุนจากภาษีของประชาชนและให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป

Technical Dictionary of Librarianship ให้ความหมายว่า
ห้องสมุดประชาชน เป็นห้องสมุดที่เปิดบริการแก่บุคคลทั่วไปโดยไม่คิดมูลค่า ได้รับการ
สนับสนุนและควบคุมโดยประชาชน (De Gril and Others. 1964 : 336)

จารุวรรณ สินธุโสภณ กล่าวไว้ว่า ห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดที่เปิดบริการ
แก่คนในท้องถิ่น ตำบล อำเภอ จังหวัด หรือภาค (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2521 : 94)

สุภัทรา ฉัตรเงิน (สุภัทรา ฉัตรเงิน 2520 : 5) ได้กล่าวถึงห้องสมุด
ประชาชนว่าลักษณะที่สำคัญของห้องสมุดประชาชน คือ ไม่ว่าห้องสมุดนั้นจะอยู่ภายใต้
การควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐบาล หรือได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือไม่ก็ตาม
แต่ถ้าห้องสมุดเปิดให้บริการแก่ผู้ใช้ในชุมชนนั้นอย่างเสรี โดยไม่จำกัด เพศ วัย วุฒิ
แล้วนับว่าห้องสมุดนั้นเป็นห้องสมุดประชาชน

ดังนั้นถ้าจะกล่าวให้เข้าใจง่ายที่สุด ห้องสมุดประชาชน ก็คือ ห้องสมุดที่
ประชาชนทุกคนเข้าไปใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ อาจจะเป็นห้องสมุดที่ดำเนินงานโดย
รัฐบาลหรือเอกชน เช่น ธนาคาร สมาคม เป็นต้น และไม่จำเป็นต้องได้รับเงินอุดหนุน
จากประชาชนเสมอไป

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน

ในเรื่องวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนนั้น มีกำหนดไว้ต่าง ๆ กัน ดังเช่น
ปีเตอร์สัน (Peterson) ได้ตั้งวัตถุประสงค์พื้นฐานของห้องสมุดประชาชน
ไว้ 5 ประการ คือ เพื่อการศึกษา ข่าวดสาร การวิจัย ความจริงจังใจทางวัฒนธรรม
และการพักผ่อนหย่อนใจ (Peterson. 1964 : 77)

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของห้องสมุดประชาชน
ไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าตนเองตลอดไป
2. เพื่อติดตามความก้าวหน้าในทุกสาขาวิชา
3. เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของบ้านและชุมชน
4. เพื่อปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางการ เมืองและสังคม

5. เพื่อเพิ่มความสามารถในงานอาชีพ
6. เพื่อพัฒนาการทางความคิดและจิตใจ
7. เพื่อชื่นชมในงานศิลปะ และวรรณกรรม
8. เพื่อใช้เวลาว่างในทางที่จะทำให้ความเป็นอยู่ส่วนตัวและสังคมดีขึ้น
9. เพื่อเพิ่มความรู้ให้มากขึ้น

(American Library Association. 1956 : 13)

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าเพื่อให้ห้องสมุดประชาชนทำหน้าที่ที่สถาปนาสำคัญของสังคม กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษานอกโรงเรียนแก่คนทุกชั้นทุกวัย และยกระดับการศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน และการศึกษาค้นคว้า
3. เพื่อให้บริการทางข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวของประเทศ และของโลก
4. เพื่อส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน และประเทศ
5. เพื่อส่งเสริมและแนะนำให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย
6. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาในทางที่เกิดประโยชน์ และความรื่นรมย์

(กระทรวงศึกษาธิการ 2508 : 1)

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

กองการศึกษาผู้ใหญ่ (ปัจจุบันคือกรมการศึกษานอกโรงเรียน) กรมสามัญศึกษา ได้เริ่มดำเนินการเรื่องที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนี้เป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2515 เรียกว่าโครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน สาระสำคัญของโครงการก็เพื่อหาทางให้ชุมชนกับรัฐบาลได้ร่วมมือกัน โดยชุมชนเป็นผู้จัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการ

ก่อสร้างและดูแลที่อ่านหนังสือ รัฐบาลเป็นผู้จ่ายค่าหนังสือพิมพ์รายวันให้วันละ 3 ฉบับ
เริ่มทดลองเป็นครั้งแรกที่จังหวัดลำปาง (สำนักงานศึกษาธิการเขต 8 2518 : 1 - 5)

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นสถานที่ช่วยป้อนข่าวสารให้แก่หมู่บ้านได้ดี
ประชาชนได้มีโอกาสรับข่าวสารความเคลื่อนไหวของบ้านเมือง ก่อให้เกิดความเสมอภาค
ทางการศึกษา ระหว่างตัวเมืองและชนบท การจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมุ่งจะให้
เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับประชาชนในชนบท เพื่อส่งเสริมความรู้ ความ
สามารถและทักษะที่จะนำไปใช้ปรับปรุงมาตรฐานของชีวิตให้ดีขึ้น การจัดที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้านมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ
2. เพื่อส่งเสริมการอ่านและป้องกันการลืมนั่งหนังสือ
3. เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ประชาชน

(กรมสามัญศึกษา กองการศึกษาผู้ใหญ่ 2519 : 9)

ตั้งแต่ พ.ศ. 2515 จนถึงปัจจุบัน กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ดำเนินการ
จัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมาแล้วเป็นจำนวน 15,000 แห่ง (กรมการศึกษานอก
โรงเรียน กองแผนงานและวิจัย 2527 : 2)

ห้องสมุดชุมชน

กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เห็นความจำเป็นในการส่งเสริมการศึกษา
ให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รู้หนังสือ อ่านออกเขียนได้ เป็นทางนำไปสู่ความเข้าใจ
ในด้านต่าง ๆ ง่ายขึ้น การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทั้งด้านพละนามัย ด้านการประกอบ
อาชีพและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในทางที่ดี จะเป็นทางนำไปสู่ความมั่นคงทาง
เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองได้ในที่สุด กรมพัฒนาชุมชนเห็นความสำคัญของห้องสมุดชุมชน
ว่า เป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญของประชาชน เป็นการให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนแบบ
ไม่เป็นชั้นเรียน จึงได้กำหนดให้มีโครงการห้องสมุดชุมชนขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการห้องสมุดชุมชน

1. เพื่อให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการอ่านหนังสือ
 2. เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับรายได้ให้กับตนเองต่อไป
 3. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ และเป็นที่ค้นคว้าหาความรู้ของชุมชน
 4. เพื่อเป็นศูนย์รวมของการ เผยแพร่ข่าวสารทั้งของการราชการและเอกชน อันจะส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน
 5. เพื่อการศึกษาต่อเนื่องแก่เยาวชนหลังจากออกจากโรงเรียนแล้ว
- (กรมพัฒนาชุมชน กองวิจัยและประเมินผล 2525 : 1)

โครงการห้องสมุดเพื่อชุมชน

จากการประชุมสามัญประจำปี 2524 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หอประชุมโรงเรียนสอนภาษา สมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 14 - 18 ธันวาคม 2524 ได้มีการเสนอโครงการห้องสมุดเพื่อชุมชน ซึ่งดำเนินงานโดยสถาบันต่าง ๆ ดังนี้

โครงการห้องสมุดชุมชนของภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายที่เด็กในชนบท เช่น จัดห้องสมุดโรงเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จัดนิทรรศการและผลิตหนังสือสำหรับเด็ก

โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชุมชนในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้บริการจัดหา ให้ความรู้ ป้องกันการลืมนหนังสือและเพื่อให้เข้าใจสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ของไทย

โครงการหน่วยห้องสมุด มสช. ในห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด เป็นโครงการบริการสื่อการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้วยการจัดสื่อการสอนต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยไปไว้ในห้องสมุดประชาชนทุกจังหวัด เพื่อเป็นแหล่งวิทยากรในห้องเรียน บริการประชาชนทั่วไป และนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

โครงการของชมรมนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีนโยบายและวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และกิจกรรม โดยการไปจัดห้องสมุดให้โรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ

โครงการของชมรมนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์ ให้บริการชุมชนโดยคำเนินโครงการส่งเสริมการอ่าน สร้างหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน และพัฒนาห้องสมุด

โครงการวรรณกรรมนิทรรศน์สำหรับเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นโครงการส่งเสริมการอ่านให้เด็ก และเยาวชนคุ้นเคยกับสิ่งพิมพ์ที่มีคุณค่า เสริมสร้างรสนิยมที่ดีและนิสัยรักการอ่าน และช่วยเหลือในการจัดตั้งห้องสมุดโรงเรียนในท้องถิ่นกันดาร

โครงการศูนย์บทสำหรับเด็ก มหาวิตายาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม มีความมุ่งหมายเพื่อให้เด็กในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ปลูกฝังนิสัยการเป็นพลเมืองดี ความร่วมมือ และการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้นให้กับเด็ก

โครงการห้องสมุดวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดทำคู่มือห้องสมุดทางวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่และสนับสนุนให้สถาบันต่าง ๆ สามารถจัดห้องสมุดทางวัฒนธรรม เน้นการจัดหาวัสดุทางวัฒนธรรม งานพัฒนาวรรณกรรมไทย โดยจัดการสมมนานักเขียนเพื่อพัฒนาวรรณกรรมไทยและการประกวดหนังสือเพื่อส่งเสริมการสร้างวรรณกรรม

โครงการของห้องสมุดชนาจารย์ศรีนคร เป็นโครงการช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีมีประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง โดยการจัดตั้งห้องสมุดและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ

บริการชุมชน ห้องสมุดของธนาคารศรีนครให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ทั้งบริการภายใน
ห้องสมุดและยืมสิ่งพิมพ์ ตลอดจนบริการตอบคำถาม รวมเล่มบทความจากหนังสือพิมพ์และ
วารสารตามหัวเรื่อง

โครงการห้องสมุดเพื่อชุมชนส่วนกลางของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้การศึกษา
และการพักผ่อนหย่อนใจ โดยการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน ปัจจุบันมี 9 แห่ง และ
ห้องสมุดเคลื่อนที่มีรถห้องสมุดเคลื่อนที่ 1 คัน

โครงการหอสมุดแห่งชาติ ปัจจุบันหอสมุดแห่งชาติทำหน้าที่เป็นห้องสมุดประชาชน
มากกว่าห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าวิจัยชั้นสูง เพราะผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ คือ เยาวชน
หอสมุดแห่งชาติร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเอกสารแห่ง
ชาติและแห่งภูมิภาค คือ ศูนย์ข้อมูลวารสารระหว่างชาติแห่งประเทศไทย (The
International Serials Data System ISDS) และศูนย์กลางแลกเปลี่ยน
และยืมสิ่งพิมพ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์ (National Libraries
and Documentation Centre of Southeast Asia Consortium NLDC-SEA
CONSORTIUM) (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2524 : ไม่มีเลขหน้า)

โครงการห้องสมุดชุมชนของวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ เป็นโครงการ
บริการทางวิชาการแก่ชุมชน โดยการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชุมชนขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา
เพื่อเป็นสถานที่ไขค้นหาความรู้ของชาวบ้าน นักเรียนและครู และจัดกิจกรรมส่งเสริม
การอ่าน เผยแพร่ความรู้ คำนวณการบริโภค กฎหมายสำหรับประชาชน สุขภาพอนามัย
(วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ศูนย์บริการทางวิชาการแก่ชุมชน 2525 : 3 - 5)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

อีแวนส์ (Evans. 1979 : 152 - 153) เป็นผู้ศึกษาเปรียบเทียบ
ทัศนคติของผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชน แอมโอเซียนไฮด์ รัฐแคลิฟอร์เนีย เมื่อ
ปี 2513 โดยตั้งสมมติฐานว่า กลุ่มชนชั้นกลางผู้ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนมีทัศนคติที่ดี

เช่นเดียวกับผู้ใช้ เขาเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มชนชั้นกลาง และมีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป เพราะถือว่าเป็นกลุ่มที่ใช่ของสังคมมากที่สุด ผลการวิจัยสรุปว่า ผู้ใช่ของสังคมประชาชน มีทัศนคติดีกว่าผู้ไม่ใช่ และทัศนคตินี้มีผลต่อการใช่ของสังคมด้วย ผู้ใช่ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาสูงและเป็นเพศหญิง อายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป จนถึงมากกว่า 60 ปี การใช่ของสังคมประชาชนมีผลให้ใช่ของสังคมอื่น ๆ ด้วย ผู้ใช่ส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ด้านอาชีพจากห้องสมุด ผู้ที่ไม่พอใจห้องสมุดแห่งนี้เป็นผู้ที่คุ้นเคยกับห้องสมุด ไม่เคยมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อห้องสมุด แต่เพราะคาดหวังบริการจากห้องสมุดไว้สูง ผู้ที่ใช่ของสังคมไม่พอใจหลายเรื่อง เช่น เรื่องเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ จำนวนหนังสือ ปักรายการ และอาคารห้องสมุด เป็นต้น

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่สำรวจความคิดเห็นของผู้ใช่ของสังคมประชาชนในประเทศไทย เป็นของผู้วิจัยกลุ่มหนึ่ง คือ บุปผา เจริญทรัพย์ (บุปผา เจริญทรัพย์ 2519 : 171) พัทธรินทร์ ชันทอง (พัธรินทร์ ชันทอง 2519 : 161) สุภาพร นาทีกาญจนกุล (สุภาพร นาทีกาญจนกุล 2519 : 164) สุนิทยั เป็นสบาย (สุนิทยั เป็นสบาย 2519 : 167) และอุบล รอดเอี่ยม (อุบล รอดเอี่ยม 2519 : 164) ได้ทำการวิจัยด้วยกัน เพื่อสำรวจความสนใจ ความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนต่อบริการ ห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ แบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม ตามระดับอายุ 9 - 18 ปี 19 - 25 ปี 26 - 39 ปี และอายุ 40 ปีขึ้นไป ผลการวิจัยเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ ประชาชนที่มาใช่ของสังคมส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 9 - 18 ปี เป็นนักเรียนหรือนักศึกษามาใช่ของสังคมมากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง แรงจูงใจที่มาใช่คือ สนใจบริการและกิจกรรมของห้องสมุด ประชาชนทุกระดับอายุเห็นว่า สภาพห้องสมุด วัสดุครุภัณฑ์ หนังสือสิ่งพิมพ์ บริการและกิจกรรมของห้องสมุดส่วนใหญ่เหมาะสมในระดับปานกลาง และมีความต้องการมากที่จะให้ห้องสมุดจัดบริการและกิจกรรมส่วนใหญ่ ยกเว้นประชาชนในภาคใต้กับภาคกลาง ตอนบนที่มีความต้องการปานกลาง ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยคือ ให้เพิ่มงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์

หนังสือและบุคลากร สร้างและซ่อมแซมอาคารห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน ยกฐานะห้องสมุดประชาชนขึ้นเป็นสำนักงานเทียบเท่ากรมและปรับปรุงมาตรฐานห้องสมุดประชาชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

รายงานความก้าวหน้าของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยเป็นของชาวต่างประเทศ 3 ท่าน คือ มอริส เอ. เกลแฟนด์ (Gelfand. 1965 : 29 - 33) แพรน เซส แดนเคอร์ สเปน (Spain. 1965 : 18 - 20) และยอร์ช ชานด์เลอร์ (Chandler. 1971 : 109) ส่วนวิทยานิพนธ์ของ สมบูรณ์ ภูหล้า (สมบูรณ์ ภูหล้า 2520 : 160) มุ่งหมายจะศึกษาประวัติพัฒนาการของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย ปัญหาและวิธีแก้ปัญหาโดยการส่งแบบสอบถามและสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน

เกลแฟนด์ กล่าวถึงห้องสมุดประชาชนที่อยู่ในความควบคุมของกองการศึกษาผู้ใหญ่ กระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2505 ว่ามีประมาณ 300 แห่ง และยังมีสภาพที่ไม่ดี ใน พ.ศ. 2508 สเปนกล่าวถึงพัฒนาการของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง ว่า ระหว่าง พ.ศ. 2494 - 2508 กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้จัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นทุกจังหวัด แยกงานห้องสมุดประชาชนไม่ก้าวหน้าเท่ากับห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ต้องประสบปัญหาในด้านงบประมาณ คุณวุฒิของบุคลากรและจำนวนหนังสือ สำหรับงานใน พ.ศ. 2514 ของ ชานด์เลอร์ กล่าวว่า เมื่อเทียบกับห้องสมุดประเภทอื่น ๆ และเมื่อเทียบกับห้องสมุดประชาชนของประเทศอิหร่าน ฮองกง และญี่ปุ่นแล้ว ห้องสมุดประชาชนของไทยยังพัฒนาช้ามาก ในกรุงเทพฯ มีห้องสมุดเล็ก 2 แห่ง ที่ดำเนินงานโดยเทศบาลนครกรุงเทพ และอีก 3 แห่งโดยกระทรวงศึกษาธิการ ห้องสมุดของกระทรวงศึกษาธิการให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านได้ แต่ห้องสมุดของเทศบาล ให้บริการอ่านภายในห้องสมุดเท่านั้น

สำหรับเกลแฟนด์ ได้เสนอวิธีปรับปรุงงานห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้

- 1) ให้จัดหาหนังสือและนิตยสารที่ทันสมัยเข้าห้องสมุดให้มากขึ้น 2) จัดตั้งห้องสมุดประชาชนตัวอย่างในกรุงเทพฯ ให้มีบริการดีเลิศ เป็นตัวอย่างแก่ห้องสมุดอื่น ๆ
- 3) กระทรวงศึกษาธิการ ควรหาทางกระตุ้นให้บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนปรับปรุง

ตนเองและงานบริการของห้องสมุด หาทางให้มีโอกาสเลื่อนขั้นหรือตำแหน่งสูงขึ้น และเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ควรออกไปตรวจตราเยี่ยมเยียนด้วย 4) กระทรวงศึกษาธิการควรหาวิธีกระตุ้นให้ประชาชนของท้องถิ่นร่วมมือกันช่วยเหลือกิจการห้องสมุดประชาชนให้มากขึ้น ควรจัดการบริหารห้องสมุดโดยแบ่งตามเขตการศึกษาที่เป็นอยู่ สนับสนุนทางการเงิน จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด และออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนกิจการห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยของ สมบูรณ์ สรุปรว่า หน่วยงานที่ดำเนินงานห้องสมุดประชาชนมี 5 หน่วย คือ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กระทรวงศึกษาธิการ เทศบาลนครกรุงเทพฯ เทศบาลนครธนบุรี กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (ก.ร.ป.กลาง) และกรมการพัฒนาชุมชน ห้องสมุดประชาชนของเทศบาล มีสภาพค่อนข้างดี แต่ก็ยังมีปัญหาเรื่องสถานที่ตั้งไม่เหมาะสม ห้องสมุดประชาชนของกองการศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาเรื่อง การบริการ อาคาร ครุภัณฑ์ บรรณารักษ์ หนังสือและงบประมาณ ผู้เขียนเสนอแนะให้สร้างอาคารที่ถูกต้องแบบแผน ให้มีกฎหมายห้องสมุด ยกฐานะห้องสมุดประชาชนขึ้นเป็นกอง ตั้งห้องสมุดประชาชนตัวอย่างขึ้นในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และให้มีระบบห้องสมุดประชาชน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่หน่วยงานในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนทำการวิจัย มีดังนี้

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2520 : 55) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตการศึกษา 11 จำนวน 230 แห่ง โดยใช้แบบสอบถาม คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่เป็นผู้ตอบ ผลการศึกษาสรุปได้ว่ากรรมการร้อยละ 54.65 ตอบว่าไม่ได้รับเลือกจากประชาชน ร้อยละ 41.04 เอะย่นต์จัดส่งหนังสือพิมพ์ให้ถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 77.30 ของผู้ให้บริการมาอ่าน

หนังสือพิมพ์ น ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อัตราละ 4 - 7 วัน และผู้ใช้บริการ ร้อยละ 86.48 เห็นว่าการจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้ประโยชน์คุ้มค่า

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ 2522 : 17 - 19) ศึกษาสภาพปัญหาทัศนคติและความสนใจของประชาชนต่อที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2522 โดยการประเมินมาตรฐานของที่อ่านหนังสือ โดยเจ้าหน้าที่และการใช้แบบวัดทัศนคติและความสนใจจากประชาชนพบว่า ที่อ่านหนังสือส่วนใหญ่ควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ประชาชนจำนวนมากยังมีความคิดเห็นไม่ดีต่อที่อ่านหนังสือ แต่ความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพที่อ่านหนังสือไม่มีผลต่อจำนวนผู้ใช้บริการ

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ 2523 : 9 - 10) ติดตามประเมินผลที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดลำพูน พบว่าที่อ่านหนังสือ 167 แห่ง มีสภาพดีกว่ามาก 3 แห่ง สภาพดี 10 แห่ง สภาพพอใช้ 83 แห่ง ควรปรับปรุง 71 แห่ง มีประชาชนใช้บริการวันละ 20 - 25 คน กรรมการสนใจที่จะปรับปรุงน้อยมาก

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลาง (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลาง 2522 : 13) ได้ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง กับงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในเขตการศึกษา 6 จำนวน 84 แห่ง พบว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก 1 แห่ง ดี 14 แห่ง พอใช้ 32 แห่ง ควรปรับปรุง 15 แห่ง ควรจะยุบหรือย้าย 22 แห่ง และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานขึ้นอยู่กับคณะกรรมการร่วมประชุมกัน และมีประชาชนที่ไม่ใช่กรรมการมาช่วยดูแล

กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษาออกโรงเรียน (กรมการศึกษาออกโรงเรียน กองแผนงานและวิจัย 2526 : 48 - 51) ได้ประเมินผลที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ โดยประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานกระบวนการและผลการดำเนินงานจากที่อ่าน

หนังสือ 7,197 แห่ง พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ 599 แห่ง พอใช้ 2,686 แห่ง ควรปรับปรุง 2,679 แห่ง ควรยุบ 1,072 แห่ง ประเมินไม่ได้ 161 แห่ง ตัวแปรที่น่าจะมีผลต่อคุณภาพของการดำเนินงาน ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจของชุมชน การมีผู้นำเป็นปกติ วิธีการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ การคมนาคม และความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่น

งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีนักวิจัยทั้งนอกและในกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ทำการวิจัยไว้ดังนี้

กุหลาบ หวังศิริสกุล (กุหลาบ หวังศิริสกุล 2517 : 25) ศึกษาว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจะมีอิทธิพลต่อความคงอยู่ของการรู้หนังสือของผู้ที่จบการศึกษาจากโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ และผู้ที่จบจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดลำปางและจังหวัดแพร่ ปีการศึกษา 2514 อย่างละ 140 คน ผลปรากฏว่าผู้ที่จบจากโครงการและผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีความคงทนของการรู้หนังสือสูงกว่าผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จิรายุ คาศรี (จิรายุ คาศรี 2519 : 109 - 115) ศึกษาความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน และผลที่ประชาชนในจังหวัดลำปางได้รับจากที่อ่านหนังสือพิมพ์ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐบาล และกลุ่มประชาชน ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่รัฐบาลคาดหวังว่าควรมีคนเข้าใช้ที่อ่านหนังสือ วันละ 13 คน แต่ละคนกระจายข่าวให้คนอื่นทราบอีก 8 คน ควรมีการสอนแบบกลุ่มสนใจ ได้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือมาก ต้องการความรู้เกี่ยวกับอาชีพและความรู้ทั่วไป ส่วนกลุ่มประชาชนที่ใช้ที่อ่านหนังสือ เข้าใช้ประมาณวันละ 18 คน อ่านแล้วแต่ละคนกระจายข่าวให้คนอื่นทราบ 2 - 4 คน ได้สนทนาปรึกษาหารือได้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือมาก ต้องการความรู้เกี่ยวกับอาชีพและความรู้ทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 32) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่แบบ

เบ็คเสร็จพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จในหมู่บ้านที่อ่านหนังสือ ได้คะแนนภาษาไทย สูงกว่านักศึกษาในหมู่บ้านที่ไม่มีที่อ่านหนังสือ

ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์ (ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์ 2522 : 105 - 112)

ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2526 : 22 - 25) ศึกษาเรื่องผลกระทบของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต่ออัตราการล้มหนังสือ จำนวนหนังสือและการพัฒนาตนเองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือ กับหมู่บ้านที่ไม่มีที่อ่านหนังสือ ผลการศึกษาพบว่า แตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้ การเลือกประเภทของหนังสือที่อ่าน ความถี่ของจำนวนวันที่อ่านหนังสือ จำนวนหน้าในการอ่านหนังสือแต่ละครั้ง จำนวนและประเภทหนังสือในครอบครัวย จำนวนหนังสือพิมพ์ที่ซื้อไว้อ่านเอง อัตราการล้มหนังสือ อัตราการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่หมู่บ้านทั้ง 2 ประเภท ไม่มีความแตกต่างกันในด้านเวลาในการอ่านหนังสือแต่ละครั้งและความสามารถในการพัฒนาตนเอง

กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน กองแผนงานและวิจัย 2527 : 46 - 60) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตจากผู้นำในหมู่บ้านซึ่งมีที่อ่านหนังสือ จำนวน 396 แห่ง ซึ่งสุ่มตัวอย่างมาจากทุกภาค ผลปรากฏว่า ประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือ มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องโอกาสการรับรู้ข่าวสาร ความร่วมมือในท้องถิ่น นิยการอ่าน ความสามารถในการอ่าน การพึ่งพาตนเอง การแสวงหาความช่วยเหลือจากภายนอก อัตราการรู้หนังสือและการปรับปรุงอาชีพ ผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รักษาระดับความสามารถทางการอ่านเท่ากับเมื่อจบประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 63.27 มีผู้ได้รับประโยชน์จากการบอกเล่าของผู้ใช้ที่อ่านหนังสือ 30.68 คนต่อแห่ง ตัวแปรที่มี

ผลต่อประสิทธิภาพของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน คือ ความพึงพอใจต่อลักษณะการจัดที่อ่านหนังสือ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานอื่น อัตราการรู้หนังสือและการมีส่วนร่วมของประชาชน

กองวิจัยและประเมินผล กรมพัฒนาชุมชน ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อห้องสมุดชุมชน ซึ่งดำเนินงานโดยกรมพัฒนาชุมชน ใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตจากกลุ่มตัวอย่างห้องสมุดชุมชน 8 แห่ง ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ประชาชนที่ทราบว่าห้องสมุดชุมชนร้อยละ 59.6 เคยใช้ห้องสมุด ที่ไม่เคยใช้เพราะไม่มีเวลาว่าง เด็กในวัยเรียน และพ่อบ้านไร่อะไรมาก หนังสือที่อ่านมากได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน และหนังสือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ห้องสมุดชุมชนช่วยเพิ่มพูนความรู้แก่ประชาชนช่วยให้ทันต่อเหตุการณ์ ส่วนปัญหาในการดำเนินงาน คือ หนังสือมีน้อย โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เก็บหนังสือไม่เพียงพอ สถานที่คับแคบไม่มีผู้ควบคุม ผู้ให้บริการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ระเบียบห้องสมุดบางอย่างไม่เหมาะสม และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดชุมชนยังน้อยอยู่ (กรมพัฒนาชุมชน กองวิจัยและประเมินผล 2525 : 17 - 18)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

1. ห้องสมุด

ห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้คือ ห้องสมุดที่จัดตั้งตามโครงการห้องสมุดชุมชนบท วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 30 แห่ง การดูลักษณะกลุ่มตัวอย่างของห้องสมุดใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยนำห้องสมุดทั้ง 30 แห่งมาเป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 ได้ห้องสมุดจำนวน 6 แห่งดังนี้

- 1.1 ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนวัดสระแก้ว อำเภอดงระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี
- 1.2 ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านโนนจิก อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี
- 1.3 ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝก อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
- 1.4 ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านเกาะสมอ อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี

1.5 ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนบ้านท่าประทุม อำเภอศรีมหาโพธิ์
จังหวัดปราจีนบุรี

1.6 ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนบ้านเขานันทา อำเภอประจันตคาม
จังหวัดปราจีนบุรี

2. ประชาชน

ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เป็นผู้ที่เคยใช้บริการและ
กิจกรรมของห้องสมุดทั้ง 6 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental
Sampling) โค้ดกลุ่มตัวอย่างห้องสมุดแต่ละแห่ง ๆ ละ 50 คน รวม 300 คน โดย
แยกออกเป็นตามกลุ่มตัวอย่างห้องสมุดแต่ละแห่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ
ดังแสดงไว้ในตาราง 1 - 5 ดังนี้

ตาราง 1 ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามห้องสมุด

กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อห้องสมุดชุมชน	จำนวน
1	โรงเรียนวัดสระแก้ว	50
2	โรงเรียนชุมชนบ้านโนนจิก	50
3	โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝก	50
4	โรงเรียนชุมชนบ้านเกาะสมอ	50
5	โรงเรียนบ้านท่าประทุม	50
6	โรงเรียนบ้านเขานันทา	50
	รวม	300

จากตาราง 1 แสดงว่า ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละห้องสมุด
แห่งละ 50 คน รวม 300 คน

ตาราง 2 ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	158	52.67
หญิง	142	47.33
รวม	300	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่าประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 52.67 และ 47.33 ตามลำดับ

ตาราง 3 ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับอายุ

ระดับอายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ 15 - 25 ปี	132	44.00
อายุ 26 - 40 ปี	125	41.67
อายุ 41 ปีขึ้นไป	43	14.33
รวม	300	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่าประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง
 15 - 25 ปี ร้อยละ 44.00 อายุ 26-40 ปี ร้อยละ 41.67 และอายุ 41 ปีขึ้นไป
 ร้อยละ 14.33

ตาราง 4 ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	88	29.33
มัธยมศึกษา	132	44.00
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	47	15.67
ปริญญาตรีขึ้นไป	33	11.00
อื่น ๆ	-	-
รวม	300	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่าประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 44.00 รองลงไปคือ ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 29.33 และน้อยที่สุดคือ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 11.00

ตาราง 5 ประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน	14	4.67
นิสิต นักศึกษา	18	6.00
ข้าราชการ	58	19.33
เกษตรกร	98	32.67
รับจ้าง	105	35.00
อื่น ๆ *	7	2.33
รวม	300	100.00

* ค้าขาย 5 คน ช่างไม้ 2 คน

จากตาราง 5 แสดงว่าประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 35.00 รองลงไปคือ อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 32.67 ส่วนผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ น้อยที่สุด ร้อยละ 2.33

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ เป็นแบบให้เลือกคำตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากบริการและกิจกรรมของหอสมุดที่มต่อการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น อาชีพ สุขภาพอนามัย การช่าง การตลาดและการเมืองการปกครอง คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อหอสมุดชุมชน เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนางานของหอสมุดชุมชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ และแบบปลายเปิด 1 ข้อ แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ได้เสนอไว้ในภาคผนวก

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของหอสมุดประเภทต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 สัมภาษณ์ประชาชนที่เคยใช้บริการและกิจกรรมของหอสมุดชุมชน เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ ความต้องการและปัญหาในการใช้บริการและกิจกรรมของหอสมุดชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.3 กำหนดรูปแบบของแบบสัมภาษณ์และสร้างแบบสัมภาษณ์ตามข้อมูลที่ได้ศึกษามาแล้ว

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจแก้ไขและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับประชาชนที่เคยใช้ห้องสมุดชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 เสนอแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้คณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาบัตรเพื่อตรวจแก้ไข แล้วจึงนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยการไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและมีครูผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ช่วยสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2528 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2528 สัมภาษณ์ประชาชนที่เคยใช้ห้องสมุดแห่งละ 50 คน จำนวน 6 แห่ง รวมทั้งสิ้น 300 คน

การจัดกระทำข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 และ 3 โดยกำหนดค่าน้ำหนักหรือคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 สำหรับการตอบข้อความที่เป็นนิมาน (Positive statment) ในแต่ละข้อ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา พร้อมแสดงค่าร้อยละ

3. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน โดยให้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาระดับของการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนด้วยเกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 จัดเป็นกลุ่มใช้ประโยชน์มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 จัดเป็นกลุ่มใช้ประโยชน์มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 จัดเป็นกลุ่มใช้ประโยชน์ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 จัดเป็นกลุ่มใช้ประโยชน์น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 จัดเป็นกลุ่มใช้ประโยชน์น้อยที่สุด

4. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกชุมชน
โดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาระดับของความคิดเห็นของสมาชิกชุมชน
ด้วยเกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 จัดเป็นระดับที่ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 จัดเป็นระดับที่ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 จัดเป็นระดับที่พอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 จัดเป็นระดับที่ต้องปรับปรุง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 จัดเป็นระดับที่ยังไม่เหมาะสม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละจากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบในรายการนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร (Ferguson. 1976 : 46)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะเสนอ ดังนี้

1. การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในค่านต่าง ๆ
2. ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด
3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การใช้ประโยชน์ของห้องสมุด แบ่งออกเป็นค่านต่าง ๆ คือ ความรู้เรื่องกฎหมายเบื้องต้น ความรู้เรื่องอาชีพ ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย ความรู้เรื่องการช่าง ความรู้เรื่องตลาด และความรู้เรื่องการเมืองการปกครอง

1.1 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในค่านต่าง ๆ ทั้ง 6 ค่าน จำแนกตามห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 6 - 12

ตาราง 6 การใช้ประโยชน์ของที่ดินในกรุงเทพมหานคร

ความรู้เรื่องกฎหมายเบื้องต้น	ค่าเฉลี่ย					
	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแฝก	เกาะสมอ	ท่าประทุม	เขานันทา
1. การเกิดและการตาย	3.140	2.900	3.120	3.040	3.500	3.360
2. การทำบัตรประชาชน	3.080	3.540	2.720	3.560	3.320	3.200
3. การขึ้นทะเบียนและการเกณฑ์ทหาร	2.660	2.820	2.600	3.040	3.180	3.360
4. การทำสัญญาเงินกู้และการจำนอง	2.800	2.680	1.960	2.880	2.940	3.520
5. การทำพินัยกรรม	2.480	2.680	1.920	2.480	3.080	3.580
6. การเสียภาษี	2.800	3.100	3.680	3.020	3.200	3.620
7. การเช่า	2.400	2.780	2.300	2.980	3.180	3.680
8. การคุ้มครองแรงงาน	2.700	2.900	2.600	2.960	3.020	3.540
เฉลี่ยรวม	2.760	2.925	2.610	3.000	3.180	3.480
						2.992

จากตาราง 6 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของที่ดินในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง (2.992) ของกลุ่มชุมชนโรงเรียนบ้านเขานันทามีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.480) และค่าต่ำสุดคือ หอสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝก (2.610) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความรู้เรื่องการทำบัตรประชาชนและเรื่องการใช้ภาษีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน (3.237) ส่วนการทำพินัยกรรมมีค่าต่ำสุด (2.703)

ตาราง 7 การใช้จ่ายของหอสมุดในเรื่องอาชีพ

ความรูเรื่องอาชีพ	ค่าใช้จ่าย					
	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแฝก	เกาะสมอ	ท่าประทุม	เขานันทา
1. การเลือกอาชีพ	3.460	3.560	3.580	3.080	3.460	3.420
2. การทำอาหาร	3.380	3.660	4.400	3.620	3.520	3.580
3. การเลี้ยงสัตว์	3.300	3.400	4.560	3.400	3.300	3.200
4. การขยายพันธุ์สัตว์	3.280	3.380	4.320	3.340	2.980	3.260
5. การขยายพันธุ์พืช	3.280	3.260	4.520	3.480	2.820	3.040
6. การทำปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย	3.320	3.460	4.360	3.220	3.060	3.140
7. การกำจัดศัตรูพืช	3.320	3.220	4.280	3.400	3.220	2.860
8. การทำไรนาสวนผสม	3.160	2.920	3.880	3.160	2.840	3.060
เฉลี่ยรวม	3.310	3.360	4.240	3.340	3.150	3.200
						3.432

จากตาราง 7 แสดงว่าการใช้จ่ายของหอสมุดในเรื่องอาชีพมีค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับปานกลาง (3.432) ของหอสมุดชนบท โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.240) อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยการใช้จ่ายนโยบายมาก และค่าต่ำสุดคือ หอสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านท่าประทุม (3.150) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความรู้เรื่องการทำอาหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.693) และการทำไรนาสวนผสมมีค่าต่ำสุด (3.170)

ตาราง 8 การใช้ประโยชน์ของที่ดินในกรุงเทพมหานคร

ความรู้อาคารพาณิชย์	ค่าเฉลี่ย					
	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแฝก	เกาะสมอ	ท่าประทุม	เขานันทา
1. การปลูกพืชมงคล	3.720	3.880	4.420	3.800	2.900	3.060
2. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	3.580	3.720	4.360	3.880	3.340	3.280
3. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	3.220	3.580	3.820	3.620	3.140	3.160
4. การป้องกันโรค	3.480	3.500	4.280	3.680	2.960	3.160
5. การเลี้ยงดูเด็ก	3.320	3.200	4.060	3.440	3.420	3.480
6. การวางแผนที่ดิน	3.180	3.200	4.100	3.220	3.140	3.360
7. การกีฬา	3.880	3.600	4.160	3.720	2.980	3.260
8. การจัดการที่ดิน	3.800	3.560	4.340	3.680	3.320	3.280
เฉลี่ยรวม	3.520	3.530	4.193	3.630	3.150	3.255
						3.547

จากตาราง 8 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของที่ดินในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.547) ของกลุ่มชุมชนโรงเรียนชุมชนทุ่งแฝกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.193) และของชุมชนโนนจิกมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.150) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความรู้เรื่องการจัดการที่ดินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.693) ส่วนการวางแผนผังเมืองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.367)

ตาราง 9 การใช้ประโยชน์ของทองคำในเครื่องสำอาง

ความรู้เรื่องเครื่องสำอาง	ค่าเฉลี่ย					
	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแพก	เกาะสมอ	ตาพระยา	เขานันทา
1. การแยกสกัดทองคำ	3.020	3.320	4.220	3.500	3.280	3.400
2. การใช้ทองคำในไฟฟ้าภายในบ้าน	3.360	3.500	3.840	3.520	3.160	3.320
3. การสร้างเครื่องมอดเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	2.880	3.180	3.500	3.180	3.020	2.860
4. การซ่อมเครื่องมอดเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	3.080	3.100	3.800	3.280	3.060	3.240
5. การจักสาน	2.700	3.100	3.760	3.120	3.160	3.100
6. การซ่อมเครื่องยนต์ เช่น มอเตอร์ไซค์	2.900	2.900	3.000	2.740	3.300	3.100
7. การก่อสร้างบ้านเรือน	2.540	2.800	3.160	2.700	2.940	3.040
8. การทำของมีค่าอื่น ๆ เช่น ทำถนน สะพาน คอนกรีต	2.300	2.740	2.740	2.400	3.320	3.080
เฉลี่ยรวม	2.848	3.080	3.503	3.055	3.155	3.143

จากตาราง 9 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง
 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (3.130) ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝก
 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.503) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนวัดสระแก้ว
 (2.848) ในการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความรู้เรื่องการเย็บปักถักร้อยมีค่าเฉลี่ย
 สูงสุด (3.457) ส่วนเรื่องการช่างฝีมืออื่น ๆ มีค่าต่ำสุด (2.763)

ตาราง 10 การใช้ประโยชน์ของภูมิทัศน์ในกรุงเทพมหานคร

ความรู้เรื่องตลาด	ค่าเฉลี่ย					
	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแฝก	เกาะสมอ	ตาพระชุม	เขานันทา
1. ราคาผลผลิตที่ตนผลิตได้	2.400	2.920	3.940	2.920	3.300	3.220
2. ตลาดที่รับซื้อผลผลิตของตน	2.660	2.960	3.580	3.240	3.200	2.980
3. ราคาสินค้าที่จำเป็น เช่น ข้าวสาร ข้าวเปลือก	3.060	3.420	3.800	3.440	3.020	3.040
4. การเลือกซื้อผักและอาหาร	3.260	3.840	4.420	3.620	3.220	3.340
5. การเลือกซื้อเสื้อผ้า	3.060	3.420	4.060	3.660	3.180	3.340
6. การเลือกซื้อเครื่องใช้ เช่น ภาชนะ พลาสติก	3.160	3.360	4.240	3.480	3.080	3.260
7. ความรู้เรื่องสหกรณ์	3.020	3.220	4.020	3.100	2.680	3.180
8. ความรู้ในการวางแผนผลิต (การเลือก ปลูกพืช)	2.800	3.500	3.820	2.960	3.040	3.260
เฉลี่ยรวม	2.928	3.330	3.985	3.303	3.090	3.203

จากตาราง 10 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (3.306) โดยห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.985) และห้องสมุดชุมชนโรงเรียนวัดสระแก้วมีค่าต่ำสุด (2.928) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความรู้เรื่องการเลือกซื้อผ้าและอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.617) ส่วนเรื่องตลาดที่รับซื้อผลผลิตของตนมีค่าต่ำสุด (3.103)

ตาราง 11 การใช้จ่ายของท้องถิ่นในการปกครอง

ความรู้เรื่องการเมืองปกครอง	ค่าเฉลี่ย					
	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแสง	เกาะหม้อ	ท่าประทุม	เขานันทา
1. การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	3.300	3.440	4.060	3.320	3.000	3.200
2. การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด	3.160	3.300	3.980	3.400	3.240	3.140
3. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3.220	3.380	3.980	3.580	2.980	3.200
4. รายชื่อนักสมัคร	3.120	3.440	3.440	3.440	3.000	3.140
5. ขบวนการเคลื่อนไหวของรัฐบาล	3.400	3.520	3.520	3.300	3.260	3.220
6. ประสิทธิภาพ ของทางราชการ	3.240	3.260	3.440	3.520	3.100	2.940
7. ความรู้เรื่องการเมืองปกครอง ของประเทศ	3.300	3.060	3.800	3.200	2.980	2.920
8. สิทธิการเมืองต่าง ๆ	3.140	3.200	3.260	3.260	2.940	3.140
เฉลี่ยรวม	3.235	3.325	3.685	3.375	3.063	3.113
						3.300

จากตาราง 11 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมือง การปกครองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (3.300) โดยห้องสมุดชุมชนโรงเรียน ชุมชนบ้านทุ่งแปกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.685) ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านท่าประทุม มีค่าต่ำสุด (3.063) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความรู้เรื่องการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.390) ส่วนค่าต่ำสุดคือเรื่องสิทธิการเมืองต่าง ๆ (3.157)

ตาราง 12 การใช้จ่ายประโยชน์ของสมุดทั้ง 6 เรื่อง

ความรู้เรื่อง	สมุด	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแฝก	เกาะสมอ	ท่าประจักษ์	เขานันทา	เฉลี่ยรวม
1. กฎหมายเบื้องต้น		2.760	2.925	2.610	3.000	3.180	3.480	2.992
2. อาชีพ		3.310	3.360	4.240	3.340	3.150	3.200	3.432
3. สุขภาพอนามัย		3.520	3.530	4.193	3.630	3.150	3.255	3.547
4. การช่าง		2.848	3.080	3.503	3.055	3.155	3.143	3.130
5. ศาสนา		2.928	3.330	3.985	3.303	3.090	3.203	3.306
6. การเมืองการปกครอง		3.235	3.325	3.685	3.375	3.063	3.113	3.300
เฉลี่ยรวม		3.100	3.258	3.702	3.284	3.232	3.285	3.285

จากตาราง 12 แสดงว่า ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝกใช้ประโยชน์ของห้องสมุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.702) ซึ่งจัดอยู่ในระดับการใช้ประโยชน์มาก รองลงไปคือห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านเกาะสมอ และอันดับสุดท้ายคือ ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนวัดสระแก้ว (3.100) ถ้าพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยมีค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์สูงสุด (3.547) ซึ่งอยู่ในระดับการใช้ประโยชน์มาก รองลงไปคือเรื่องอาชีพ และอันดับสุดท้ายคือ เรื่องกฎหมายเบื้องต้น (2.992)

1.2 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในค้ำนต่าง ๆ ทั้ง 6 ค้ำน จำแนกตามเพศ ปรากฏผลดังตารางที่ 13 - 19

ตาราง 13 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น

ความรู้เรื่องกฎหมายเบื้องต้น	ค่าเฉลี่ย	
	ชาย	หญิง
1. การเกิดและการตาย	3.276	3.063
2. การทำบัตรประชาชน	3.247	3.225
3. การขึ้นทะเบียนและการเกณฑ์ทหาร	2.994	2.887
4. การทำสัญญาเงินกู้และการจำนอง	2.886	2.697
5. การทำพินัยกรรม	2.791	2.606
6. การเสียภาษี	3.304	3.162
7. การเช่านา	2.911	2.850
8. การคุ้มครองแรงงาน	3.032	2.866
เฉลี่ยรวม	3.055	2.917

จากตาราง 13 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของทองสมุกในเรื่องกฎหมาย เบื้องต้น ค่าเฉลี่ยของเพศชาย (3.055) สูงกว่าของเพศหญิง (2.917) และมีค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ในระดับปานกลางทั้ง 2 เพศ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ เพศชายได้ความรู้เรื่องการเสียภาษีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.304) เพศหญิงได้ความรู้เรื่องการทำบัตรประชาชนมีค่าสูงสุด (3.225) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้นคือ การทำพินัยกรรม ซึ่งเหมือนกันทั้ง 2 เพศ (2.791, 2.606)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ของทองสมุกในเรื่องอาชีพ

ความรู้เรื่องอาชีพ	ค่าเฉลี่ย	
	ชาย	หญิง
1. การเลือกอาชีพ	3.449	3.401
2. การทำอาหาร	3.487	3.923
3. การเลี้ยงสัตว์	3.373	3.697
4. การขยายพันธุ์สัตว์	3.443	3.408
5. การขยายพันธุ์พืช	3.411	3.387
6. การทำปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย	3.449	3.401
7. การกำจัดศัตรูพืช	3.373	3.394
8. การทำไร่นาสวนผสม	3.209	3.127
เฉลี่ยรวม	3.400	3.467

จากตาราง 14 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของทองสมุกในเรื่องอาชีพ ค่าเฉลี่ยของเพศหญิง (3.467) สูงกว่าเพศชาย (3.400) และมีค่าเฉลี่ยการใช้

ประโยชน์ในระดับปานกลางทั้ง 2 เพศ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เพศชายและเพศหญิงได้รับความรู้เรื่องการทำอาหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.487, 3.923) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดของทั้ง 2 เพศเหมือนกันคือ เรื่องการทำโรนาสวนผสม (3.209, 3.127)

ตาราง 15 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย

ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย	ค่าเฉลี่ย	
	ชาย	หญิง
1. การปฐมพยาบาล	3.519	3.754
2. การใช้ยารักษาโรค	3.601	3.796
3. การใช้ยากลางบ้าน	3.411	3.437
4. การป้องกันโรค	3.494	3.528
5. การเลี้ยงดูเด็ก	3.367	3.620
6. การวางแผนครอบครัว	3.335	3.401
7. การกีฬา	3.614	3.585
8. การจับบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ	3.601	3.732
เฉลี่ยรวม	3.493	3.607

จากตาราง 15 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย (3.607) สูงกว่าเพศชาย (3.493) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ของเพศหญิงอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศชายอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อเพศชายได้ความรู้เรื่องการกีฬามีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.614) เพศหญิงคือเรื่องการใช้ยารักษาโรค (3.796) ความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของทั้ง 2 เพศ (3.335, 3.401)

ตาราง 16 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง

ความรู้เรื่องการช่าง	ค่าเฉลี่ย	
	ชาย	หญิง
1. การเย็บปักถักร้อย	3.171	3.775
2. การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน	3.437	3.465
3. การสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	3.203	2.993
4. การซ่อมเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	3.418	3.085
5. การจักสาน	3.057	3.268
6. การซ่อมเครื่องยนต์ เช่น มอเตอร์ไซค์	3.089	2.880
7. การก่อสร้างบ้านเรือน	2.962	2.754
8. การช่างฝีมืออื่น ๆ เช่น ทำถนน สะพาน คอนกรีต	2.728	2.803
เฉลี่ยรวม	3.133	3.128

จากตาราง 16 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง เพศชายมีค่าเฉลี่ย (3.133) สูงกว่าเพศหญิง (3.128) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ของ ทั้ง 2 เพศ อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ของเพศชายคือ การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน (3.437) เพศหญิงคือการเย็บปัก ถักร้อย (3.775) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศชายคือการช่างฝีมืออื่น ๆ (2.728) เพศหญิงคือการก่อสร้างบ้านเรือน (2.754)

ตาราง 17 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด

ความรู้เรื่องตลาด	ค่าเฉลี่ย	
	ชาย	หญิง
1. ราคาผลผลิตที่ตนผลิตได้	3.152	3.077
2. ตลาดที่รับซื้อผลผลิตของตน	3.082	3.127
3. ราคาสินค้าที่จำเป็น เช่น ข้าวสาร ข้าวเปลือก	3.272	3.324
4. การเลือกซื้อผักและอาหาร	3.500	3.746
5. การเลือกซื้อเสื้อผ้า	3.335	3.585
6. การเลือกซื้อเครื่องใช้ เช่น ภาชนะพลาสติกดี	3.399	3.465
7. ความรู้เรื่องสหกรณ์	3.304	3.092
8. ความรู้ในการวางแผนผลผลิต (การเลือกปลูกพืช)	3.272	3.183
เฉลี่ยรวม	3.290	3.325

จากตาราง 17 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด เพศหญิงมีค่าเฉลี่ย (3.325) สูงกว่าเพศชาย (3.290) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ของทั้ง 2 เพศอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของทั้ง 2 เพศ คือข้อเดียวกันคือการเลือกซื้อผักและอาหาร (3.500, 3.746) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศชายคือเรื่องตลาดที่รับซื้อผลผลิตของตน (3.082) และเพศหญิงเรื่องราคาผลผลิตที่ตนผลิตได้ (3.077)

ตาราง 18 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง

ความรู้เรื่องการเมืองการปกครอง	ค่าเฉลี่ย	
	ชาย	หญิง
1. การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	3.310	3.472
2. การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด	3.418	3.317
3. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3.518	3.254
4. รายชื่อคณะรัฐมนตรี	3.177	3.359
5. ขาวความเคลื่อนไหวของรัฐบาล	3.304	3.444
6. ประกาศต่าง ๆ ของทางราชการ	3.253	3.246
7. ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองของประเทศ	3.316	3.092
8. ลัทธิการเมืองต่าง ๆ	3.285	3.014
เฉลี่ยรวม	3.322	3.275

จากตาราง 18 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครองค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 เพศอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่เพศชายมีค่าเฉลี่ย (3.322) สูงกว่าเพศหญิง (3.275) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของเพศชายคือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (3.518) เพศหญิงคือการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง (3.472) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเพศชายคือเรื่องรายชื่อคณะรัฐมนตรี (3.177) เพศหญิงคือเรื่องลัทธิการเมืองต่าง ๆ (3.014)

ตาราง 19 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดทั้ง 6 เรื่อง

ความรู้เรื่อง	เพศ	
	ชาย	หญิง
1. กฎหมายเบื้องต้น	3.055	2.917
2. อาชีพ	3.400	3.467
3. สุขภาพอนามัย	3.493	3.607
4. การช่าง	3.133	3.128
5. ตลาด	3.290	3.325
6. การเมืองการปกครอง	3.322	3.275
เฉลี่ยรวม	3.282	3.286

จากตาราง 19 แสดงว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในระดับปานกลาง โดยที่เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย (3.286, 3.282)

1.3 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุด จำแนกตามอายุ

ตาราง 20 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น

ความรู้เรื่องกฎหมายเบื้องต้น	ค่าเฉลี่ย		
	15-25 ปี	26-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
1. การเกิดและการตาย	2.977	3.368	3.233
2. การทำบัตรประชาชน	3.379	3.064	3.302
3. การขึ้นทะเบียนและการเกณฑ์ทหาร	2.841	3.056	2.930
4. การทำสัญญาเงินกู้และการจำนอง	2.773	3.000	2.279
5. การทำพินัยกรรม	2.727	2.776	2.419
6. การเสียภาษี	3.258	3.224	3.209
7. การเช่าบ้าน	2.833	2.928	2.930
8. การคุ้มครองแรงงาน	3.008	2.928	2.860
เฉลี่ยรวม	2.974	3.043	2.895

จากตาราง 20 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น ผู้ที่มีอายุ 26 - 40 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.043) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป (2.895) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การทำบัตรประชาชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี และ 41 ปีขึ้นไป (3.379, 3.302) ส่วนผู้ที่มีอายุ 26 - 40 ปี คือเรื่องการเกิด การตาย (3.368) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดของผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี และ 26 - 40 ปี คือ การทำพินัยกรรม (2.727, 2.776) ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป คือการทำสัญญาเงินกู้และการจำนอง (2.279)

ตาราง 21 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพ

ความรู้เรื่องอาชีพ	ค่าเฉลี่ย		
	15-25 ปี	26-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
1. การเลือกอาชีพ	3.667	3.232	3.256
2. การทำอาหาร	3.833	3.552	3.674
3. การเลี้ยงสัตว์	3.598	3.440	3.558
4. การขยายพันธุ์สัตว์	3.462	3.392	3.419
5. การขยายพันธุ์พืช	3.447	3.376	3.326
6. การทำปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย	3.598	3.280	3.326
7. การกำจัดศัตรูพืช	3.470	3.328	3.279
8. การทำไร่นาสวนผสม	3.182	3.224	2.977
เฉลี่ยรวม	3.532	3.353	3.351

จากตาราง 21 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ในเรื่องอาชีพ ผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.532) อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป (3.351) อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความรู้เรื่องการทำอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของทุกช่วงอายุ (3.833, 3.552, 3.674) ส่วนเรื่องการทำไร่นาสวนผสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของทุกช่วงอายุเช่นกัน (3.182, 3.224, 2.972)

ตาราง 22 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย

ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย	ค่าเฉลี่ย		
	15-25 ปี	26-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
1. การปฐมพยาบาล	3.902	3.352	3.605
2. การใช้ยารักษาโรค	3.909	3.472	3.674
3. การใช้ยากลางบ้าน	3.583	3.240	3.465
4. การป้องกันโรค	3.712	3.304	3.488
5. การเลี้ยงดูเด็ก	3.455	3.416	3.791
6. การวางแผนครอบครัว	3.356	3.256	3.721
7. การกีฬา	3.833	3.360	3.581
8. การจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ	3.902	3.424	3.628
เฉลี่ยรวม	3.706	3.353	3.619

จากตาราง 22 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย ผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.706) อยู่ในระดับมาก และผู้มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.353) อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การใช้ยารักษาโรคมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี และ 26 - 40 ปี (3.909, 3.472) การเลี้ยงดูเด็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป (3.791) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้มีอายุ 15 - 25 ปี คือการวางแผนครอบครัว (3.356) ผู้ที่มีอายุ 26 - 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป คือการใช้ยากลางบ้าน (3.240, 3.465)

ตาราง 23 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง

ความรู้เรื่องการช่าง	ค่าเฉลี่ย		
	15-25 ปี	26-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
1. การเย็บปักถักร้อย	3.682	3.224	3.442
2. การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน	3.576	3.272	3.581
3. การสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	3.045	3.200	3.000
4. การซ่อมเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	3.288	3.256	3.186
5. การจักสาน	3.250	3.056	3.163
6. การซ่อมเครื่องยนต์ เช่น มอเตอร์ไซด์	2.909	2.984	3.256
7. การก่อสร้างบ้านเรือน	2.689	2.976	3.070
8. การช่างฝีมืออื่น ๆ เช่น ทำถนน สะพาน คอนกรีต	2.644	2.816	2.977
เฉลี่ยรวม	3.135	3.098	3.209

จากตาราง 23 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่างมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.209) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.098) คือผู้ที่มีอายุ 26 - 40 ปี ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเย็บปักถักร้อยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี (3.682) การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของผู้ที่มีอายุ 26 - 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป (3.272, 3.581) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดของทุกช่วงอายุคือ เรื่องการช่างฝีมืออื่น ๆ (2.644, 2.816, 2.977)

ตาราง 24 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด

	ค่าเฉลี่ย		
	15-25 ปี	26-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
1. ราคาผลผลิตที่ตนผลิตได้	3.068	3.104	3.302
2. ตลาดที่รับซื้อผลผลิตของตน	3.144	2.984	3.326
3. ราคาสินค้าที่จำเป็น เช่น ข้าวสาร ข้าวเปลือก	3.523	2.964	3.512
4. การเลือกซื้อผักและอาหาร	3.856	3.368	3.605
5. การเลือกซื้อเสื้อผ้า	3.652	3.272	3.372
6. การเลือกซื้อเครื่องใช้ เช่น ภาชนะ พลาสติก	3.492	3.416	3.279
7. ความรู้เรื่องสหกรณ์	3.273	3.160	3.116
8. ความรู้ในการวางแผนผลิต (การเลือกปลูกพืช)	3.341	3.128	3.186
เฉลี่ยรวม	3.419	3.177	3.337

จากตาราง 24. แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ที่มีอายุ 15-25 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.419) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้ที่มีอายุ 26-40 ปี (3.177) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความรู้เรื่องการเลือกซื้อผักและอาหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของผู้ที่มีอายุ 15-25 ปีและ 41 ปีขึ้นไป (3.856, 3.605) และการเลือกซื้อเครื่องใช้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของผู้ที่มีอายุ 26-40 ปี (3.416) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดของผู้ที่มีอายุ 15-25 ปี คือเรื่องราคาผลผลิตที่ตนผลิตได้ (3.068) ผู้ที่มีอายุ 26-40 ปี คือราคาสินค้าที่จำเป็น (2.984) และผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปคือความรู้เรื่องสหกรณ์ (3.116)

ตาราง 25 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง

ความรู้เรื่องการเมืองการปกครอง	ค่าเฉลี่ย		
	15-25 ปี	26-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
1. การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	3.515	3.248	3.395
2. การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด	3.462	3.184	3.628
3. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3.394	3.376	3.419
4. รายชื่อคณะรัฐมนตรี	3.379	3.096	3.395
5. ขาวความเคลื่อนไหวของรัฐบาล	3.439	3.280	3.419
6. ประกาศต่าง ๆ ของทางราชการ	3.394	3.072	3.326
7. ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองของประเทศ	3.205	3.192	3.279
8. ลัทธิการเมืองต่าง ๆ	3.174	3.184	3.023
เฉลี่ยรวม	3.370	3.204	3.361

จากตาราง 25 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ที่มีอายุ 15-25 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.370) ส่วนผู้ที่มีอายุ 25-40 ปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.204) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดผู้ที่มีอายุ 15-25 ปี คือการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง (3.515) ผู้ที่มีอายุ 26-40 ปี คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (3.376) ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (3.628) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้ที่มีอายุ 15-25 ปี และ 41 ปีขึ้นไปเหมือนกันคือ เรื่องลัทธิการเมืองต่าง ๆ (3.174, 3.023) ผู้ที่มีอายุ 26-40 ปี คือประกาศต่าง ๆ ของทางราชการ (3.072)

ตาราง 26 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดทั้ง 6 เรื่อง

ความรู้เรื่อง	อายุ	15-25ปี	26-40ปี	41ปีขึ้นไป
1. กฎหมายเบื้องต้น		2.974	3.043	2.895
2. อาชีพ		3.532	3.353	3.351
3. สุขภาพอนามัย		3.706	3.353	3.691
4. การช่าง		3.135	3.098	3.209
5. ตลาด		3.419	3.177	3.337
6. การเมืองการปกครอง		3.370	3.204	3.361
เฉลี่ยรวม		3.356	3.204	3.295

จากตาราง 26 แสดงว่า ผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี ใช้ประโยชน์ของห้องสมุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.356) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงไปคือ ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป และอันดับสุดท้ายคือ ผู้ที่มีอายุ 26 - 40 ปี (3.204)

1.4 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 27 - 33

ตาราง 27 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น

ความรู้เรื่องกฎหมายเบื้องต้น	ค่าเฉลี่ย			
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุ ปริญญา	ปริญญาตรี ขึ้นไป
1. การเกิดและการตาย	3.307	3.000	3.340	3.303
2. การทำบัตรประชาชน	2.909	3.492	3.106	3.273
3. การขึ้นทะเบียนและการเกณฑ์ทหาร	2.773	3.045	2.979	2.939
4. การทำสัญญาเงินกู้และการจำนอง	2.500	2.955	2.936	2.758
5. การทำพินัยกรรม	2.591	2.818	2.787	2.424
6. การเสียภาษี	3.398	3.205	3.213	2.970
7. การเช่า	2.750	3.000	3.000	2.636
8. การคุ้มครองแรงงาน	2.932	3.098	2.872	2.545
เฉลี่ยรวม	2.895	3.077	3.029	2.856

จากตาราง 27 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (3.077) ส่วนระดับปริญญาตรีขึ้นไปนั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2.856) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับประถมศึกษาคือความรู้เรื่องการเสียภาษี (3.398) ระดับมัธยมศึกษาคือความรู้เรื่องการทำบัตรประชาชน (3.492) ระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีขึ้นไปคือความรู้เรื่องการเกิดการตายเช่นเดียวกัน (3.340, 3.303) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดระดับประถมศึกษาคือความรู้เรื่องการทำสัญญาเงินกู้และการจำนอง (2.500) ความรู้เรื่องการทำพินัยกรรม ผู้มีการศึกษาอีก 3 ระดับ เห็นตรงกันว่ามีความต่ำสุด (2.818, 2.787, 2.424)

ตาราง 28 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพ

ความรู้เรื่องอาชีพ	ค่าเฉลี่ย			
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุ ปริญา	ปริญาตรี ขึ้นไป
1. การเลือกอาชีพ	3.511	3.523	3.362	2.909
2. การทำอาหาร	3.966	3.727	3.426	3.212
3. การเลี้ยงสัตว์	3.898	3.417	3.362	3.211
4. การขยายพันธุ์สัตว์	3.932	3.273	3.277	2.909
5. การขยายพันธุ์พืช	4.011	3.189	3.000	3.182
6. การทำปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย	3.886	3.288	3.128	3.182
7. การกำจัดศัตรูพืช	3.807	3.227	3.170	3.182
8. การทำไร่นาสวนผสม	3.625	3.008	3.234	2.515
เฉลี่ยรวม	3.830	3.332	3.245	3.038

จากตาราง 28 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (3.830) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ระดับปริญาตรีขึ้นไป (3.038) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับประถมศึกษาคือ ความรู้เรื่องการขยายพันธุ์พืช (4.011) ระดับมัธยมศึกษา ระดับอนุปริญาและระดับปริญาตรีขึ้นไป ได้แก่ เรื่องทำอาหาร (3.727, 3.426, 3.212) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดระดับประถมศึกษาคือการเลือกอาชีพ (3.511) ระดับมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับระดับปริญาตรีขึ้นไป คือการทำไร่นาสวนผสม (3.008, 2.515) ระดับอนุปริญา คือการขยายพันธุ์พืช (3.000)

ตาราง 29 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย

ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย	ค่าเฉลี่ย			
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุ ปริญา	ปริญาตรี ขึ้นไป
1. การปฐมพยาบาล	3.989	3.674	3.277	3.000
2. การเฝ้าระวังโรค	3.909	3.712	3.574	3.212
3. การเฝ้าระวังภัย	3.443	3.417	3.553	3.212
4. การป้องกันโรค	3.784	3.523	3.170	3.212
5. การเลี้ยงดูเด็ก	3.898	3.333	3.255	3.333
6. การวางแผนครอบครัว	3.614	3.265	3.340	3.152
7. การกีฬา	3.659	3.614	3.745	3.182
8. การจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ	3.807	3.705	3.553	3.273
เฉลี่ยรวม	3.763	3.530	3.434	3.197

จากตาราง 29 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัย ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (3.763) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ระดับปริญาตรีขึ้นไป (3.197) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับประถมศึกษาคือ ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาล (3.989) ระดับมัธยมศึกษาคือ การเฝ้าระวังโรค (3.712) ระดับอนุปริญาคือ การกีฬา (3.745) ระดับปริญาตรีขึ้นไปคือการเลี้ยงดูเด็ก (3.333) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดระดับประถมศึกษาคือ การเฝ้าระวังภัย (3.443) ระดับมัธยมศึกษาคือ การวางแผนครอบครัว (3.265) ระดับอนุปริญาคือ การป้องกันโรค (3.170) ระดับปริญาตรีขึ้นไป คือการปฐมพยาบาล (3.000)

ตาราง 30 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง

ความรู้เรื่องการช่าง	ค่าเฉลี่ย			
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุ ปริญา	ปริญาตรี ขึ้นไป
1. การเย็บปักถักร้อย	3.886	3.356	3.106	3.212
2. การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน	3.716	3.409	3.149	3.333
3. การสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	3.330	3.061	2.915	2.939
4. การซ่อมเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	3.330	3.371	3.043	2.939
5. การจักสาน	3.420	3.159	2.979	2.697
6. การซ่อมเครื่องยนต์ เช่น มอเตอร์ไซค์	3.205	2.932	2.979	2.667
7. การก่อสร้างบ้านเรือน	3.170	2.712	2.702	2.879
8. การช่างฝีมืออื่น ๆ เช่น ทำถนน สะพาน คอนกรีต	3.034	2.674	2.511	2.758
เฉลี่ยรวม	3.386	3.084	2.923	2.928

จากตาราง 30 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (3.386) ส่วนระดับอนุปริญา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2.923) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับประถมศึกษาคือ ความรู้เรื่องการเย็บปักถักร้อย (3.886) ระดับมัธยมศึกษา ระดับอนุปริญาและระดับปริญาตรีขึ้นไป เป็นความรู้เรื่องเดียวกัน คือการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน (3.409, 3.149, 3.333) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอนุปริญาคือ เรื่องการช่างฝีมืออื่น ๆ เช่นเดียวกัน (3.034, 2.674, 2.511) ระดับปริญาตรีขึ้นไปคือ การซ่อมเครื่องยนต์ (2.667)

ตาราง 31 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในโรงเรียนกลาง

ความรู้เรื่องกลาง	ค่าเฉลี่ย			
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุ ปริญา	ปริญาตรี ขึ้นไป
1. ราคาผลผลิตที่ตนผลิตได้	3.580	3.008	2.787	2.788
2. ตลาดที่รับซื้อผลผลิตของตน	3.420	3.053	2.851	2.818
3. ราคาสินค้าที่จำเป็น เช่น ข้าวสาร ข้าวเปลือก	3.432	3.394	3.043	2.909
4. การเลือกซื้อผักและอาหาร	4.057	3.621	3.191	3.030
5. การเลือกซื้อเสื้อผ้า	3.693	3.477	3.213	3.061
6. การเลือกซื้อเครื่องใช้ เช่น ภาชนะพลาสติก	3.875	3.326	3.149	3.061
7. ความรู้เรื่องสหกรณ์	3.443	3.212	3.021	2.788
8. ความรู้ในการวางแผนผลผลิต (การเลือกปลูกพืช)	3.489	3.205	3.234	2.636
เฉลี่ยรวม	3.624	3.287	3.061	2.886

จากตาราง 31 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในโรงเรียนกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (3.624) ส่วนระดับปริญาตรีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2.886) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับประถมศึกษาคือ ความรู้เรื่องการเลือกซื้อผักและอาหาร (4.057) เหมือนกับระดับมัธยมศึกษา (3.621) ระดับอนุปริญาคือ ความรู้ในการวางแผนผลผลิต (3.234) ระดับปริญาตรีขึ้นไปมีค่าเท่ากัน 2 เรื่องคือ การเลือกซื้อเสื้อผ้าและการเลือกซื้อเครื่องใช้ (3.061) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดระดับประถมศึกษาคือ ตลาดที่รับซื้อผลผลิตของตน (3.420) ระดับมัธยมศึกษาและระดับอนุปริญา เป็นเรื่องเดียวกันคือ ราคาผลผลิตที่ตนผลิตได้ (3.008, 2.787) ระดับปริญาตรีขึ้นไปคือความรู้ในการวางแผนผลผลิต (2.636)

ตาราง 32 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง

ความรู้เรื่องการเมืองการปกครอง	ค่าเฉลี่ย			
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุ ปริญา	ปริญาตรี ขึ้นไป
1. การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	3.500	3.379	3.298	3.242
2. การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด	3.568	3.280	3.447	3.091
3. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3.716	3.280	3.255	3.152
4. รายชื่อคณะรัฐมนตรี	3.307	3.333	3.191	2.970
5. ขาวความเคลื่อนไหวของรัฐบาล	3.466	3.386	3.362	3.061
6. ประกาศต่าง ๆ ของทางราชการ	3.295	3.371	3.043	2.939
7. ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองของประเทศ	3.375	3.159	3.106	3.121
8. ลัทธิการเมืองต่าง ๆ	3.091	3.174	3.277	3.091
เฉลี่ยรวม	3.415	3.300	3.247	3.083

จากตาราง 32 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครอง ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (3.415) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ระดับปริญาตรีขึ้นไป (3.083) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับประถมศึกษาคือ ความรู้เรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (3.716) ระดับมัธยมศึกษาคือ ขาวความเคลื่อนไหวของรัฐบาล (3.386) ระดับอนุปริญาคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (3.447) ระดับปริญาตรีขึ้นไปคือ การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง (3.242) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับประถมศึกษาคือ ลัทธิการเมืองต่าง ๆ (3.091) ระดับมัธยมศึกษาคือความรู้เรื่องการเมืองการปกครองของประเทศ (3.159) ระดับอนุปริญาและปริญาตรีขึ้นไปเรื่องเดียวกัน คือประกาศของทางราชการ (3.043, 2.939)

ตาราง 33 การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดทั้ง 6 เรื่อง

ความรู้เรื่อง	ระดับการศึกษา				ปริญญาตรี ขึ้นไป
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา		
1. กฎหมายเบื้องต้น	2.895	3.077	3.029		2.856
2. อาชีพ	3.830	3.332	3.245		3.036
3. สุขภาพอนามัย	3.763	3.530	3.434		3.197
4. การช่าง	3.386	3.084	2.923		2.928
5. ทลาด	3.624	3.287	3.061		2.886
6. การเมืองการปกครอง	3.415	3.300	3.247		3.083
เฉลี่ยรวม	3.486	3.268	3.157		2.998

จากตาราง 33 แสดงว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาใช้ประโยชน์ของห้องสมุดมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.486) ซึ่งอยู่ในระดับการใช้ประโยชน์ปานกลาง รองลงไปคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และอันดับสุดท้ายคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

1.5 การใช้ประโยชน์ของที่ดิน ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอาชีพ ปรากฏดังตารางที่ 34 - 40

ตาราง 34 การใช้ประโยชน์ของที่ดินในเรืองกฎหมายเบื้องต้น

ความรู้เรื่องกฎหมายเบื้องต้น	ค่าเฉลี่ย					
	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
1. การเกิดและการตาย	3.286	3.056	3.224	3.418	2.933	3.143
2. การทำบัตรประชาชน	2.857	3.500	2.966	3.429	3.267	2.429
3. การขึ้นทะเบียนและการเกณฑ์ทหาร	2.571	3.056	2.690	3.163	2.924	2.714
4. การทำสัญญาเงินกู้และการจำนอง	2.214	2.667	2.707	3.010	2.857	1.143
5. การทำพินัยกรรม	2.643	2.661	2.431	2.980	2.686	1.714
6. การเสียภาษี	2.929	2.500	3.000	3.408	3.333	3.857
7. การเช่า	2.500	2.333	2.586	3.214	2.990	1.429
8. การคุ้มครองแรงงาน	2.357	3.000	2.500	3.245	3.029	2.571
เฉลี่ยรวม	2.670	2.840	2.763	3.233	3.002	2.375

จากตาราง 34 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้นนั้น ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเกษตรกร (3.233) ผู้มีอาชีพอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2.375) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของนักเรียน คือความรู้เรื่องการเกิดและการตาย (3.286) ซึ่งเป็นข้อเกี่ยวข้องกับข้าราชการ (3.224) นักศึกษาและเกษตรกร คือการทำบัตรประชาชน (3.500, 3.429) ผู้มีอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ เป็นเรื่องการเสียภาษีเงินได้ (3.333, 3.857) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด นักเรียนและผู้มีอาชีพอื่น ๆ คือ การทำสัญญาเงินกู้ และการจำนอง (2.214, 1.143) นักศึกษา คือการเช่า (2.333) ข้าราชการ เกษตรกรเหมือนกับผู้มีอาชีพรับจ้างคือ การทำพินัยกรรม (2.431, 2.980, 2.686)

ตาราง 35 การใช้จ่ายประโยชน์ของชุมชนในโรงเรียน

ความจำเป็นโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย					
	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
1. การเลือกอาชีพ	3.643	3.333	3.138	3.592	3.419	3.492
2. การทำอาหาร	3.929	3.111	3.414	3.806	3.752	4.571
3. การเลี้ยงสัตว์	3.500	3.000	3.276	3.653	3.571	4.570
4. การขยายพันธุ์สัตว์	3.429	3.000	3.000	3.561	3.533	4.570
5. การขยายพันธุ์พืช	3.500	3.056	3.086	3.459	3.495	4.429
6. การทำปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย	3.357	3.500	3.069	3.449	3.562	4.000
7. การกำจัดศัตรูพืช	3.216	2.778	3.086	3.490	3.505	4.429
8. การทำไร่นาสวนผสม	3.214	2.667	2.914	3.255	3.257	4.000
เฉลี่ยรวม	3.473	3.055	3.123	3.533	3.512	4.250

จากตาราง 35 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพนั้น ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้มีอาชีพอื่น ๆ (4.250) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักศึกษา (3.055) ค่าเฉลี่ยในการใช้ประโยชน์ของผู้มีอาชีพอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของนักเรียน ข้าราชการ เกษตรกร อาชีพรับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ คือข้อเดียวกันเป็นความรู้การทำอาหาร (3.929, 3.414, 3.806, 3.752, 4.571) ส่วนนักศึกษาคือ ความรู้เรื่องการทำและใช้ปุ๋ย (3.500) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้น นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ เกษตรกร และอาชีพรับจ้างคือ ข้อเดียวกันเป็นความรู้เรื่องการทำไร่นาสวนผสม (3.214, 2.667, 2.914, 3.255, 3.257) อาชีพอื่น ๆ คือ การเลือกอาชีพ (3.492)

ตาราง 36 การใช้จ่ายของศูนย์ในโรงเรียนสุขภาพอนามัย

ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย	ค่าเฉลี่ย					
	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
1. การปฐมพยาบาล	3.500	3.276	3.328	3.755	3.705	4.429
2. การใช้ยารักษาโรค	3.643	3.167	3.397	3.714	3.876	4.571
3. การใช้ยากดกลางบ้าน	3.353	3.222	3.293	3.653	3.324	3.429
4. การป้องกันโรค	3.357	3.444	3.362	3.684	3.390	4.571
5. การเลี้ยงดูเด็ก	3.429	2.833	3.328	3.653	3.505	4.000
6. การวางแผนครอบครัว	3.571	3.111	3.103	3.347	3.467	4.571
7. การกีฬา	3.786	3.500	3.569	3.551	3.600	4.429
8. การจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ	4.000	2.944	3.466	3.816	3.657	4.429
เฉลี่ยรวม	3.580	3.188	3.356	3.647	3.566	4.304

จากตาราง 36 แสดงการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพ
 อนามิยนั้น ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้มีอาชีพอื่น ๆ (4.304) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักศึกษา
 (3.188) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ของผู้มีอาชีพอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณา
 เป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด นักเรียนและเกษตรกรคือ ความรู้เรื่องการจักบ้านเรือน
 ให้ถูกสุขลักษณะ (4.000, 3.816) คือการใช้ยารักษาโรค (3.876, 4.571)
 ผู้มีอาชีพอื่น ๆ นั้นยังมีค่าเฉลี่ยของข้ออื่นสูงเท่ากัน คือ การป้องกันโรคและการวางแผน
 ครอบครัว (4.571) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด นักเรียน อาชีพรับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ
 เป็นเรื่องเดียวกันคือ การใช้ยากลางบ้าน (3.353, 3.324, 3.429) นักศึกษา
 คือการเลี้ยงลูกเล็ก (2.833) ข้าราชการและเกษตรกร คือ การวางแผนครอบครัว
 (3.103, 3.347)

ตาราง 37 การใช้ประโยชน์ของสมุทในเรือการค้า

ความรู้เรือการค้า	ค่าเฉลี่ย					
	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
1. การเย็บปักถักร้อย	3.214	2.833	2.966	3.643	3.648	4.143
2. การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน	3.429	3.333	3.138	3.592	3.476	4.000
3. การสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	3.071	3.167	2.931	3.173	3.114	3.286
4. การซ่อมเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	3.286	2.944	2.914	3.459	3.286	4.000
5. การจักสาน	3.000	2.333	2.845	3.276	3.324	4.000
6. การซ่อมเครื่องยนต์ เช่น มอเตอร์ไซค์	2.429	2.722	2.672	3.163	3.095	3.429
7. การก่อสร้างบ้านเรือน	2.286	2.500	2.690	3.051	2.933	2.714
8. การช่างมีดอื่น ๆ เช่น ทำถนน สะพาน คอนกรีต	2.000	2.278	2.414	2.990	2.952	2.429
เฉลี่ยรวม	2.839	2.764	2.821	3.291	3.229	3.500

จากตาราง 37 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการช่าง
 กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้มีอาชีพอื่น ๆ (3.500) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักศึกษา
 (2.764) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ของผู้มีอาชีพอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็น
 รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด นักเรียน นักศึกษา และข้าราชการ คือ ความรู้เรื่อง
 การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน (3.429, 3.333, 3.138) เกษตรกร อาชีพ
 รับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ คือการเย็บปักถักร้อย (3.643, 3.648, 4.143)
 ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ เกษตรกร และอาชีพอื่น ๆ คือ
 การช่างฝีมืออื่น ๆ (2.000, 2.278, 2.414, 2.990, 2.429) ส่วนอาชีพรับจ้าง
 คือ การก่อสร้างบ้านเรือน (2.933)

ตาราง 38 การใช้ประโยชน์ของที่ดินในจังหวัดตาก

ความรู้ในจังหวัดตาก	ค่าเฉลี่ย					
	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
1. ราคาค่าผลิตที่ดินผลิตได้	2.571	2.833	2.638	3.235	3.305	4.429
2. ตลาดที่รับผิดชอบต่อผลิตของตน	2.857	2.444	2.793	3.296	3.200	3.714
3. ราคาสินค้าที่จำเป็น เช่น ข้าวสาร ข้าวเปลือก	3.429	3.056	2.983	3.378	3.419	3.286
4. การเลือกซื้อผักและอาหาร	3.929	3.389	3.121	3.684	3.743	4.357
5. การเลือกซื้อเสื้อผ้า	4.000	3.278	3.034	3.510	3.552	4.000
6. การเลือกซื้อเครื่องใช้ เช่น ภาชนะพลาสติก	3.929	3.111	3.069	3.480	3.476	4.857
7. ความรู้เรื่องสหกรณ์	3.286	3.278	3.086	3.163	3.212	4.429
8. ความรู้ในการวางแผนผลิต (การเลือกปลูกพืช)	3.214	3.500	2.931	3.265	3.267	4.000
เฉลี่ยรวม	3.401	3.111	2.957	3.376	3.395	4.196

จากตาราง 38 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องตลาด กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้มีอาชีพอื่น ๆ (4.196) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้าราชการ (2.957) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ผู้มีอาชีพอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด นักเรียนคือ ความรู้เรื่องการเลือกซื้อเสื้อผ้า (4.000) นักศึกษาคือ ความรู้ในการวางแผนผลิต (3.500) ข้าราชการ เกษตรกร อาชีพรับจ้างและอาชีพอื่น ๆ คือ การเลือกซื้อผักและอาหาร (3.121, 3.684, 3.743, 4.857) และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ยังมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องการเลือกซื้อเครื่องใช้ (4.857) ท้าย ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด นักเรียนและข้าราชการ คือ ราคาผลผลิตที่ตนผลิตได้ (2.571, 2.638) นักศึกษาและอาชีพรับจ้าง คือ ตลาดที่รับซื้อผลผลิตของตน (2.444, 2.200) เกษตรกรคือ ความรู้เรื่องสหกรณ์ (3.163) อาชีพอื่น ๆ คือ ราคาสินค้าที่จำเป็น (3.286)

ตาราง 39 การใช้ประโยชน์ของที่ดินในโครงการเมืองการปกครอง

ความรู้เรื่อง การเมืองการปกครอง	ค่าเฉลี่ย					
	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
1. การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	3.571	3.444	3.155	3.480	3.333	4.286
2. การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด	3.500	3.167	3.190	3.367	3.419	4.429
3. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3.286	3.611	3.172	3.449	3.343	4.714
4. รายชื่อคณะรัฐมนตรี	3.357	3.500	3.155	3.255	3.248	3.710
5. ขาวความเคลื่อนไหวของรัฐบาล	3.500	3.444	3.138	3.469	3.324	4.143
6. ประกาศต่าง ๆ ของทางราชการ	3.643	3.778	3.052	3.296	3.152	3.571
7. ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองของประเทศ	3.571	3.113	3.172	3.176	3.162	4.286
8. ลัทธิการเมืองต่าง ๆ	3.143	3.111	3.155	3.173	3.162	3.000
เฉลี่ยรวม	3.446	3.396	3.149	3.333	3.268	4.018

จากตาราง 39 แสดงว่าการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมือง การปกครอง กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้มีอาชีพอื่น ๆ (4.081) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้าราชการ (3.149) ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ของผู้มีอาชีพอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด นักเรียนและนักศึกษา คือ ความรู้เรื่อง ประกาศต่าง ๆ ของทางราชการ (3.643, 3.778) ข้าราชการและอาชีพรับจ้าง คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (3.190, 3.419) เกษตรกรคือ การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง (3.480) อาชีพอื่น ๆ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (4.714) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด นักเรียน นักศึกษา เกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ คือ เรื่องลัทธิการเมืองต่าง ๆ (3.143, 3.111, 3.173, 3.000) ข้าราชการและอาชีพรับจ้าง คือ ประกาศต่าง ๆ ของทางราชการ (3.052, 3.152)

ตาราง 40 การใช้จ่ายประโยชน์ของสมุดทั้ง 6 เรื่อง

	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
1. กฎหมายเบื้องต้น	2.670	2.840	2.763	3.233	3.002	2.375
2. อาชีพ	3.473	3.055	3.123	3.533	3.512	4.250
3. สุขภาพอนามัย	3.580	3.188	3.356	3.647	3.566	4.304
4. การช่าง	2.839	2.764	2.821	3.291	3.229	3.500
5. ศาสนา	3.401	3.111	2.957	3.376	3.395	4.196
6. การเมืองการปกครอง	3.446	3.396	3.149	3.333	3.268	4.018
เฉลี่ยรวม	3.234	3.059	3.028	3.402	3.328	3.773

จากตาราง 40 แสดงว่า ผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ ใช้จ่ายประโยชน์ของห้องสมุดมีค่าเฉลี่ย
สูงที่สุด (3.773) ซึ่งอยู่ในระดับการใช้จ่ายประโยชน์มาก รองลงไปคือ เกษตรกรและอันดับ
สุดท้ายคือ นักศึกษา (3.059)

2. ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำนวนตามห้องสมุด เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ปรากฏผลดังตาราง 41 - 45

ตาราง 41 ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำนวนตามห้องสมุด

ความคิดเห็นต่อห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย						
	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแฝก	เกาะสมอ	ท่าประทุม	เขานันทา	เฉลี่ย
1. สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก	4.600	3.940	4.420	4.200	3.360	3.260	3.963
2. การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้	3.740	3.440	4.360	3.640	3.580	3.380	3.690
3. ขนาดของห้องสมุด	3.660	2.920	3.220	3.700	3.300	2.980	3.297
4. โต๊ะเก้าอี้เพียงพอผู้ใช้	3.580	3.220	3.240	3.640	3.120	2.960	3.293
5. โต๊ะเก้าอี้นั่งสบายหรือเขียนหนังสือได้นั่ง	3.860	3.460	3.780	3.680	3.180	2.780	3.457
6. ตู้และชั้นวางหนังสือ	3.440	3.620	3.840	3.660	3.280	2.880	3.453
7. ป้ายสำหรับคิดประกาศหรือข่าวสารความรู้ต่าง ๆ	3.220	3.560	3.900	3.640	3.100	2.980	3.400
8. ป้ายอธิบายการใช้ห้องสมุด	3.180	3.340	4.340	3.400	3.180	2.960	3.400
9. เวลาเปิดให้บริการ	3.600	3.340	4.320	3.520	3.420	3.320	3.587
10. ระเบียบกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้ห้องสมุด	3.680	3.540	4.280	3.520	3.160	3.120	3.550

ความคิดเห็นต่อของสมุด	ค่าเฉลี่ย						
	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแฝก	เกาะสมอ	ท่าประทุม	เขานันทา	เจดีย์
11. เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือนในการใช้ของสมุด เช่น ช่วยหาหนังสือ	3.820	3.280	4.080	3.560	3.060	2.960	3.460
12. หนังสืออยู่ในสภาพที่นำไปใช้	3.360	3.580	3.940	3.600	3.280	3.040	3.467
13. การจัดเก็บหนังสือภายในของสมุดง่ายต่อการค้นหา	3.600	3.720	4.160	3.740	2.980	2.920	3.520
14. บริการให้ท่านหนังสือภายในของสมุด	3.820	3.460	4.180	3.660	3.400	3.240	3.627
15. บริการให้ยืมหนังสือออกนอกของสมุด	3.900	3.280	4.140	3.620	2.940	3.000	3.530
16. บริการแนะนำการใช้หนังสือและของสมุด	3.700	3.440	4.400	3.440	2.980	3.280	3.540
17. ทำรายชื่อนหนังสือ เช่น รายชื่อหนังสือใหม่	3.480	3.380	4.360	3.620	3.220	2.880	3.490
18. การจัดแสดงหนังสือใหม่	3.280	3.340	4.240	3.380	2.940	3.300	3.413
19. การจัดนิทรรศการให้ความรู้และข่าวสาร	3.220	3.640	3.980	3.580	3.040	3.140	3.433
20. การจัดกิจกรรม เช่น สอนวิธีถนอมอาหาร	2.960	3.460	3.880	3.460	3.140	3.280	3.365
21. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการ และ กิจกรรมของสมุด	3.220	3.380	3.840	3.380	3.200	3.180	3.367

ความคิดแทนของสมุด	ค่าเฉลี่ย						
	สระแก้ว	โนนจิก	ทุ่งแฝก	เกาะสมอ	ท่าประทุม	เขานันทา	เจดีย์
22. การจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน	2.880	3.160	3.420	3.320	3.180	2.860	3.137
23. การมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ	2.820	3.240	3.580	3.360	2.920	2.800	3.120
24. หนังสือพิมพ์ในท้องตลาด	3.800	3.900	4.520	3.740	2.860	2.580	3.567
25. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น	3.440	3.360	4.380	3.640	2.880	2.940	3.440
26. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับอาชีพ	3.560	3.640	4.360	3.620	3.260	3.000	3.573
27. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	3.500	3.640	4.280	3.540	3.300	2.700	3.493
28. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการช่าง	3.400	3.420	3.820	3.440	3.160	2.820	3.343
29. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับตลาด	3.300	3.520	3.700	3.600	2.780	2.880	3.287
30. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	3.380	3.780	3.840	3.740	2.900	2.540	3.363
เฉลี่ยรวม	3.500	3.467	4.027	3.588	3.137	3.007	3.454

จากตาราง 41 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ต่อห้องสมุดชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ (3.454) ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.027) อยู่ในระดับดี ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนบ้านเขานันทา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.007) อยู่ในระดับพอใช้ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.963) อยู่ในระดับดี การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา (3.690) อยู่ในระดับดี ส่วนการมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.120) อยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 42 ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นต่อห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย	
	ชาย	หญิง
1. สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก	4.032	3.887
2. การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้	3.652	3.732
3. ขนาดของห้องสมุด	3.259	3.338
4. โต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับผู้ใช้งาน	3.304	3.282
5. โต๊ะเก้าอีนั่งสบายหรือเขียนหนังสือได้ถนัด	3.430	3.486
6. ตู้และชั้นวางหนังสือ	3.373	3.542
7. ป้ายสำหรับติดประกาศหรือข่าวสารความรู้ต่าง ๆ	3.304	3.507
8. ป้ายอธิบายการใช้ห้องสมุด	3.386	3.415
9. เวลาเปิดปิดห้องสมุด	3.525	3.655
10. ระเบียบกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้ห้องสมุด	3.601	3.493
11. เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการใช้ห้องสมุด เช่น ช่วยหาหนังสือ	3.487	3.430
12. หนังสืออยู่ในสภาพดีน่าใช้	3.418	3.521

ตาราง 42 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย	
	ชาย	หญิง
13. การจัดเก็บหนังสือภายในห้องสมุดง่ายต่อการค้นคว้า	3.405	3.648
14. บริการให้อ่านหนังสือภายในห้องสมุด	3.646	3.606
15. บริการให้ยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด	3.551	3.507
16. บริการแนะนำการใช้หนังสือและห้องสมุด	3.620	3.451
17. ทำรายชื่อหนังสือ เช่น รายชื่อหนังสือใหม่	3.614	3.352
18. การจัดแสดงหนังสือใหม่	3.538	3.275
19. การจัดนิทรรศการให้ความรู้และข่าวสาร	3.544	3.310
20. การจัดกิจกรรม เช่น สอนวิธีกินอาหาร	3.348	3.380
21. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการและกิจกรรมของห้องสมุด	3.329	3.408
22. การจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน	3.076	3.204
23. การมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ	3.070	3.176
24. หนังสือพิมพ์ในห้องสมุด	3.525	3.613
25. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น	3.443	3.437
26. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับอาชีพ	3.538	3.613
27. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	3.494	3.493
28. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการช่าง	3.291	3.401
29. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับตลาด	3.234	3.345
30. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	3.323	3.408
เฉลี่ยรวม	3.445	3.464

จากตาราง 42 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุดของเพศชายและเพศหญิงนั้นมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน (3.445, 3.464) อยู่ในระดับพอใช้ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของทั้งเพศชายและเพศหญิง (4.032, 3.887) อยู่ในระดับดี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดก็เช่นเดียวกันคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อนั่งสัปดาห์ (3.070, 3.176)

ตาราง 43 ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นต่อห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย		
	15-25 ปี	26-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
1. สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก	4.182	3.856	3.605
2. การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้	3.780	3.568	3.767
3. ขนาดของห้องสมุด	3.311	3.256	3.372
4. โต๊ะเก้าอี้เพียงพอสำหรับผู้ใช้	3.326	3.280	3.233
5. โต๊ะเก้าอี้ที่นั่งสบายหรือเขียนหนังสือได้นั่ง	3.538	3.440	3.256
6. ตู้และชั้นวางหนังสือ	3.561	3.376	3.349
7. ป้ายสำหรับติดประกาศหรือข่าวสารความรู้ต่าง ๆ	3.545	3.248	3.395
8. ป้ายอธิบายการใช้ห้องสมุด	3.447	3.320	3.488
9. เวลาเปิดปิดห้องสมุด	3.598	3.552	3.651
10. ระเบียบกฎเกณฑ์ในการใช้ห้องสมุด	3.674	3.440	3.488
11. เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการใช้ห้องสมุด เช่น ช่วยหาหนังสือ	3.538	3.376	3.465

ตาราง 43 (ต่อ)

ความคิดเห็นของหอสมุด	ค่าเฉลี่ย		
	15-25 ปี	26-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
12. หนังสืออยู่ในสภาพที่นำไปใช้	3.636	3.320	3.372
13. การจัดเก็บหนังสือภายในห้องสมุดยกเว้น การคนควา	3.788	3.280	3.395
14. บริการให้อ่านหนังสือภายในห้องสมุด	3.644	3.624	3.581
15. บริการให้ยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด	3.568	3.496	3.512
16. บริการแนะนำการใช้หนังสือและห้องสมุด	3.614	3.504	3.419
17. ทำรายชื่อหนังสือ เช่น รายชื่อหนังสือใหม่	3.492	3.448	3.605
18. การจัดแสดงหนังสือใหม่	3.439	3.312	3.628
19. การจัดนิทรรศการให้ความรู้และข่าวสาร	3.621	3.256	3.372
20. การจัดกิจกรรม เช่น สอนวิธีถนอมอาหาร	3.439	3.264	3.419
21. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการและ กิจกรรมของหอสมุด	3.553	3.136	3.465
22. การจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน	3.311	2.992	3.023
23. การมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ	3.386	2.864	3.047
24. หนังสือพิมพ์ในห้องสมุด	3.841	3.312	3.465
25. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น	3.545	3.336	3.419
26. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับอาชีพ	3.879	3.328	3.349
27. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	3.780	3.224	3.395
28. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการช่าง	3.621	3.064	3.302

ตาราง 43 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย		
	15-25 ปี	26-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
29. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับตลาด	3.523	3.040	3.279
30. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง	3.705	3.112	3.047
เฉลี่ยรวม	3.596	3.321	3.405

จากตาราง 43 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุดแต่ละช่วงอายุมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ผู้ที่มีอายุ 15-25 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.596) อยู่ในระดับที่ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ที่มีอายุ 26-40 ปี (3.321) อยู่ในระดับพอใช้ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้ที่มีอายุ 15-25 ปี และ 26-40 ปี คือ สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก (4.182, 3.856) ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป คือ การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้ (3.767) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้ที่มีอายุ 15-25 ปี คือ ขนาดของห้องสมุดและการจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน (3.311) ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปก็มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในเรื่องการจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน (3.023) ส่วนผู้ที่มีอายุ 26-40 ปี คือการมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ (2.864)

ตาราง 44 ความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำแนกตามระดับการศึกษา

ความคิดเห็นต่อห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย			
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุ ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป
1. สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก	3.989	4.030	3.617	4.121
2. การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้	3.932	3.598	3.638	3.485
3. ขนาดของห้องสมุด	3.136	3.295	3.362	3.636
4. โต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับผู้ใช้	3.182	3.379	3.021	3.636
5. โต๊ะเก้าอี้นั่งสบายหรือเขียนหนังสือได้นัก	3.443	3.492	4.426	3.394
6. ตู้และชั้นวางหนังสือ	3.557	3.462	3.468	3.121
7. ป้ายสำหรับติดประกาศหรือข่าวสารความรู้ต่าง ๆ	3.568	3.462	3.128	3.091
8. ป้ายอธิบายการใช้ห้องสมุด	3.789	3.364	3.149	3.000
9. เวลาเปิดปิดห้องสมุด	3.989	3.477	3.277	3.394
10. ระเบียบกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้ห้องสมุด	3.830	3.591	3.021	3.394
11. เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการใช้ห้องสมุด เช่น ช่วยหาหนังสือ	3.636	3.402	3.340	3.394
12. หนังสืออยู่ในสภาพที่น่าใช้	3.602	3.583	3.298	2.879
13. การจัดเก็บหนังสือภายในห้องสมุดง่ายต่อการ ค้นคว้า	3.739	3.515	3.362	3.182
14. บริการให้อ่านหนังสือภายในห้องสมุด	3.750	3.553	3.596	3.636
15. บริการให้ยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด	3.750	3.424	3.362	3.606
16. บริการแนะนำการใช้หนังสือและห้องสมุด	3.909	3.455	3.340	3.182
17. ทำรายชื่อหนังสือ เช่น รายชื่อหนังสือใหม่	3.898	3.386	3.340	3.030

ตาราง 44 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย			
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุ ปริญา	ปริญาตรี ขึ้นไป
18. การจัดแสดงหนังสือใหม่	3.818	3.326	3.106	3.121
19. การจัดนิทรรศการให้ความรู้และข่าวสาร	3.773	3.379	3.191	3.091
20. การจัดกิจกรรม เช่น สอนวิธีถนอมอาหาร	3.659	3.288	3.383	2.848
21. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการและกิจกรรม ของห้องสมุด	3.602	3.364	3.298	2.848
22. การจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน	3.250	3.121	3.170	2.848
23. การมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ	3.216	3.227	3.000	2.606
24. หนังสือพิมพ์ในห้องสมุด	3.784	3.598	3.213	3.364
25. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น	3.807	3.477	2.936	3.030
26. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับอาชีพ	3.852	3.614	3.255	3.121
27. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	3.739	3.500	3.340	3.030
28. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการช่าง	3.375	3.470	3.128	3.061
29. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับตลาด	3.364	3.432	3.043	2.848
30. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง	3.432	3.530	2.979	3.061
เฉลี่ยรวม	3.644	3.460	3.260	3.202

จากตาราง 44 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุดที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.644) อยู่ในระดับที่ และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.206) อยู่ในระดับพอใช้ ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และปริญญาตรีขึ้นไป คือ สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก (3.989, 4.030, 4.121) ระดับอนุปริญญา คือ การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้ (3.638) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับประถมศึกษา คือ ขนาดของห้องสมุด (3.138) ระดับมัธยมศึกษา คือ การจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน (3.121) ระดับอนุปริญญา คือ หนังสือวารสารเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น (2.936) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป คือการมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ (2.606)

ตาราง 45 ความลึกเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด จำแนกตามอาชีพ

ความลึกเห็นของผู้ใช้ห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย					
	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
1. สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก	4.143	4.278	4.000	3.969	3.810	4.857
2. การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้	4.000	3.667	3.414	3.663	3.762	4.714
3. ขนาดของห้องสมุด	4.214	2.722	3.259	3.286	3.305	3.286
4. โต๊ะเก้าอี้เพียงพอแก่ผู้ใช้	4.071	3.167	3.259	3.306	3.219	3.286
5. โต๊ะเก้าอี้นั่งสบายหรือเขียนหนังสือได้นั่ง	4.357	3.444	3.362	3.520	3.295	4.000
6. ตู้และชั้นวางหนังสือ	3.714	3.444	3.155	3.541	3.457	4.143
7. ป้ายสำหรับติดประกาศหรือข่าวสารความรู้ต่าง ๆ	3.929	3.222	2.948	3.316	3.629	4.286
8. ป้ายอธิบายการใช้ห้องสมุด	3.643	2.778	3.103	3.388	3.562	4.714
9. เวลาเปิดปิดของสมุด	3.857	3.111	3.397	3.694	3.562	4.714
10. ระเบียบกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้ห้องสมุด	3.857	3.500	3.259	3.653	3.514	4.571
11. เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการใช้ห้องสมุด เช่น ช่วยหาหนังสือ	3.857	3.056	3.345	3.531	3.457	3.714
12. หนังสืออยู่ในสภาพดี	3.714	3.167	3.276	3.551	3.499	3.714
13. การจัดเก็บหนังสือภายในห้องสมุดคง่ายต่อการค้นคว้า	3.857	3.556	3.517	3.337	3.562	4.714
14. บริการให้อ่านหนังสือภายในห้องสมุด	4.071	3.333	3.655	3.571	3.590	4.571

ตาราง 45 (ต่อ)

ความคึกคักของหอสมุด	ค่าเฉลี่ย					
	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
15. บริการพิมพ์หนังสือออกนอกหอสมุด	4.000	3.111	3.586	3.500	3.505	4.000
16. บริการแนะนำการใชหนังสือและหอสมุด	3.571	3.333	3.276	3.480	3.705	4.571
17. ทำรายชื่อหนังสือ เช่น รายชื่อหนังสือใหม่	4.214	3.333	3.293	3.327	3.600	4.714
18. การจัดแสดงหนังสือใหม่	3.786	3.167	3.207	3.337	3.505	4.714
19. การจัดนิทรรศการให้ความรู้และข่าวสาร	3.929	3.167	3.052	3.378	3.638	4.000
20. การจัดกิจกรรม เช่น สอนวิธีอ่านอาหาร	3.571	2.944	3.052	3.357	3.552	3.857
21. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการและกิจกรรมของหอสมุด	3.857	3.167	3.069	3.439	3.419	3.571
22. การจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน	3.643	2.833	2.776	3.173	3.305	2.857
23. การมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ	3.571	3.000	2.741	3.214	3.190	3.286
24. หนังสือพิมพ์ในหอสมุด	4.071	3.667	3.466	3.337	3.676	4.714
25. หนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับกฎหมายเบงตน	4.214	3.000	3.121	3.316	3.610	4.714
26. หนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับอาชีพ	4.071	3.444	3.138	3.510	3.762	4.571 ^๘
27. หนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	4.214	3.444	3.052	3.490	3.590	4.429

ตาราง 45 (ต่อ)

ความคิดเห็นของสมุค	ค่าเฉลี่ย					
	นักเรียน	นักศึกษา	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ
28. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการช่าง	3.786	3.276	3.103	3.469	3.276	3.857
29. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับตลาด	3.643	3.000	3.086	3.367	3.257	4.286
30. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	4.214	3.556	3.138	3.398	3.267	4.000
เฉลี่ยรวม	3.921	3.263	3.257	3.447	3.503	4.181

จากตาราง 45 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ใช้หนังสือของสมุคที่มีอาชีพต่างกัน มีความเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้มีอาชีพอื่น ๆ (4.181) อยู่ในระดับที่ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้มีอาชีพรับราชการ (3.257) อยู่ในระดับพอใช้ ถ้าพิจารณาเป็นรายอาชีพว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด นักเรียนเห็นว่าเป็นว่าโต๊ะเก้าอี้นั่งสบายเขียนหนังสือได้นั่ง (4.357) นักศึกษา ข้าราชการ เกษตรกร อาชีพรับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องสถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก (4.278, 4.000, 3.969, 3.810, 4.857) นักเรียนเห็นว่าบริการแนะนำการใช้หนังสือและหนังสือ การจัดทำกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ มีความเฉลี่ยต่ำสุด (3.571) ซึ่งก็ยังอยู่ในระดับที่ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดของนักศึกษา คือขนาดของห้องสมุด (2.722) ข้าราชการและอาชีพรับจ้างคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ (2.741, 3.190) เกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ คือ การจัดหนังสือไปบริการในหมู่บ้าน (3.173, 2.857)

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะของประชาชนที่เคยใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุด
นั้นส่วนใหญ่

3.1 ความต้องการหนังสือหรือวารสารประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะ
เรื่องกฎหมายเบื้องต้น สุขภาพอนามัย และอาชีพ ส่วนหนังสือเรื่องศาสนา ประวัติศาสตร์
และวิทยาศาสตร์ก็มีผู้เสนอบ้าง

3.2 ความต้องการเกี่ยวกับการบริการ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์
ห้องสมุด จัดนิทรรศการความรู้เรื่องต่าง ๆ และจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่

3.3 เกี่ยวกับสถานที่ต้องการเรื่องความสะดวกและความมีระเบียบ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง

1. ห้องสมุด

สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากห้องสมุดที่จัดตั้งตามโครงการห้องสมุดชุมชนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒราชบุรี ในเขตจังหวัดราชบุรี ซึ่งมีจำนวน 30 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 จำนวน 6 แห่ง

2. ประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชาชนเป็นประชาชนที่เคยใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างห้องสมุดทั้ง 6 แห่ง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชาชนใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ห้องสมุดละ 50 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างประชาชน 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้

สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากบริการและกิจกรรมของห้องสมุด ที่มีต่อการพัฒนาความรู้ เรื่องกฎหมายเบื้องต้น อาชีพ สุขภาพอนามัย การช่าง ตลาด และการเมืองการปกครอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อห้องสมุดชุมชน เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนางานห้องสมุดชุมชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์โดยวิธีหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 เพื่อหาระดับของการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน โดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์
3. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อห้องสมุดชุมชน โดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. การใช้ประโยชน์ของห้องสมุด

การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับการใช้ประโยชน์มาก รองลงไป คือ เรื่องอาชีพ เรื่องตลาด เรื่องการเมืองการปกครอง เรื่องการช่าง อันดับสุดท้าย คือ เรื่องกฎหมายเบื้องต้นอยู่ในระดับใช้ประโยชน์ปานกลาง จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

 - 1.1 ห้องสมุด

ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝกใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพมากที่สุด รองลงไป คือ เรื่องสุขภาพอนามัย อันดับสุดท้าย คือ เรื่องกฎหมายเบื้องต้น

ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านเกาะสมอใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัยมากที่สุด เรื่องการเมืองการปกครองเป็นอันดับรองลงไป และใช้ประโยชน์ของห้องสมุดน้อยในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น

ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนบ้านเขานันทาและห้องสมุดชุมชนโรงเรียนบ้านท่าประทุม ใช้ประโยชน์ของห้องสมุดมากที่สุดในเรื่องเดียวกัน คือ เรื่องกฎหมายเบื้องต้น อันดับรองลงไปนั้นต่างกันห้องสมุดชุมชนโรงเรียนบ้านเขานันทา คือ เรื่องสุขภาพอนามัย ส่วนห้องสมุดชุมชนโรงเรียนบ้านท่าประทุม คือ เรื่องการช่าง และมีการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดน้อยในเรื่องการเมืองการปกครอง เช่นเดียวกันทั้งสองห้องสมุด

ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านโนนจิกและห้องสมุดชุมชนโรงเรียนวัดสระแก้ว ใช้ประโยชน์ของห้องสมุดได้เช่นเดียวกัน คือ มากที่สุดในเรื่องสุขภาพอนามัย รองลงไป คือ เรื่องอาชีพ ส่วนเรื่องกฎหมายเบื้องต้นเป็นอันดับสุดท้าย

1.2 เพศ

ทั้งเพศชายและเพศหญิง ใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัยมากที่สุด รองลงไป คือ เรื่องอาชีพ อันดับสุดท้าย คือ เรื่องกฎหมายเบื้องต้น

1.3 อายุ

ผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี อายุ 26 - 40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไปนั้น ใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องสุขภาพอนามัยมากที่สุดและเรื่องกฎหมายเบื้องต้นน้อยที่สุด เช่นเดียวกัน ส่วนการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในอันดับรองลงไป ผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี คือ เรื่องอาชีพ ผู้ที่มีอายุ 26 - 40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป คือ เรื่องการเมืองการปกครอง

1.4 ระดับการศึกษา

ผู้ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพมากที่สุด รองลงไป คือ เรื่องสุขภาพอนามัย อันดับสุดท้าย คือ เรื่องกฎหมายเบื้องต้น

ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรีขึ้นไปนั้น ใช้ประโยชน์ของห้องสมุดมากที่สุดในเรื่องสุขภาพอนามัย อันดับรองลงไป ผู้ที่มี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา คือ เรื่องอาชีพ ผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญาและปริญาตรีขึ้นไป คือ เรื่องการเมืองการปกครอง เช่นเดียวกัน ส่วนเรื่องที่ไ้ประโยชน์จากห้องสมุดเป็นอันดับสุดท้ายก็แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับปริญาตรีขึ้นไป คือ เรื่องกฎหมายเบื้องต้น ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญา คือ เรื่องการช่าง

1.5 อาชีพ

นักเรียน ข้าราชการ เกษตรกร อาชีพรับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ นั้น ใ้ประโยชน์ของห้องสมุดมากที่สุดในเรื่องสุขภาพอนามัย รองลงไป คือ เรื่องอาชีพ อันดับสุดท้าย คือ เรื่องกฎหมายเบื้องต้น เช่นเดียวกัน

นักศึกษา ใ้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องการเมืองการปกครองมากที่สุด รองลงไป คือ เรื่องสุขภาพอนามัย และอันดับสุดท้าย คือ เรื่องการช่าง

2. ความคิดเห็นต่อห้องสมุด

ความคิดเห็นต่อห้องสมุดโดยเฉลี่ยเห็นว่า อยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.1 ห้องสมุด ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝก มีความคิดเห็นต่อห้องสมุดอยู่ในระดับดี รองลงไป คือ ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนบ้านเกาะสมอ และสุดท้าย คือ ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนบ้านเขานันทา ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้

2.2 เพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อห้องสมุดอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน

2.3 อายุ ผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี มีความคิดเห็นต่อห้องสมุดอยู่ในระดับดี รองลงไป คือ ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป และสุดท้าย คือ ผู้ที่มีอายุ 26 - 40 ปี

2.4 ระดับการศึกษา ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีความคิดเห็นต่อห้องสมุดอยู่ในระดับดี รองลงไป คือ ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและผู้มีการศึกษาระดับปริญาตรีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 อาชีพ ผู้ที่มีความคิดเห็นต่อห้องสมุดอยู่ในระดับดี คือ ผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ รองลงไป คือ นักเรียนและอันดับสุดท้าย คือ ข้าราชการ

ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อห้องสมุดอยู่ในระดับดีมี 10 ข้อ คือ สถานที่ตั้งไปมาสะดวก การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้บริการ บริการให้อ่านหนังสือภายในห้องสมุด เวลาเปิดปิดห้องสมุด หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับอาชีพ หนังสือพิมพ์ในห้องสมุด ระเบียบกฎเกณฑ์การเข้าใช้ห้องสมุด บริการแนะนำการใช้นั่งอ่าน และห้องสมุด บริการให้ยืมออกนอกห้องสมุดและการจัดเก็บหนังสือภายในห้องสมุดง่ายต่อการค้นคว้า ส่วนข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อห้องสมุดอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีข้อการจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน และการมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือ เป็นอันดับสุดท้าย

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะของผู้ที่เคยใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดส่วนใหญ่ คือ ความต้องการหนังสือและวารสารประเภทต่าง ๆ เช่น เรื่องกฎหมายเบื้องต้น สุขภาพอนามัยและอาชีพ เป็นต้น มีความต้องการเรื่องการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด การจัดนิทรรศการให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ ความสะอาดและความมีระเบียบของห้องสมุด

อภิปรายผล

การศึกษากครั้งนี้พบว่า เพศชายและเพศหญิงสนใจในบริการและกิจกรรมของ หองสมุดใกล้เคียงกันในระดับปานกลาง จากงานวิจัยของชาร์ลส์ อีแวนส์ (Charles Evans) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนโอเชียนไซด์ในสหรัฐอเมริกา พบว่าผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ในเรื่องนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่าง ทางงานเชื้อชาติและวัฒนธรรมในสังคมไทย เพศหญิงต้องรับภาระทางครอบครัวมากกว่า ชาวตะวันตก นอกจากนี้ความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาระหว่างเพศชายและ เพศหญิงของไทยนั้น เพศชายมีโอกาสด้านการศึกษามากกว่าเพศหญิง จึงทำให้จำนวน ผู้เข้าใช้ห้องสมุดของเพศชายมีมากกว่าเพศหญิง เพราะต้องการค้นคว้าหาความรู้และ มีความสามารถในการอ่าน

ผู้ที่อายุ 41 ปีขึ้นไปใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดน้อยที่สุด ได้ประโยชน์ จากห้องสมุดในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น อาชีพ และสุขภาพอนามัยน้อยกว่าผู้ที่อายุช่วง อื่น ๆ ส่วนเรื่องการชำนั้นได้ประโยชน์จากห้องสมุดมากกว่าผู้ที่อายุช่วงอื่น ๆ แต่ยังไม่ เห็นว่าห้องสมุดมีการตกแต่งเชิญชวนให้เข้าใช้ และควรมีการจัดหนังสือเข้าไปให้ บริการในหมู่บ้านด้วย ผู้ที่อยู่ในวัยนี้เป็นผู้สูงอายุ เป็นวัยที่ต้องการพักผ่อนและมีเวลาว่าง มากกว่าวัยอื่น ควรจะได้รับประโยชน์จากห้องสมุดชุมชนมาก ดังนั้นห้องสมุดน่าจะมีบริการ หรือกิจกรรมที่ชักจูงให้ผู้ที่อยู่ในวัยนี้เข้าใช้ห้องสมุดให้มากขึ้น

การที่ผู้ใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดส่วนมากเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา เนื่องมาจากมีหนังสือที่เหมาะสมตามความต้องการของตนและเห็นคุณค่าของ หองสมุด ความจริงผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นจำนวนมากกว่า กลุ่มอื่น แต่ไม่ค่อยได้ใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุด อาจเป็นเพราะจบการศึกษา มานาน ความสามารถในการอ่านมีน้อย ทำให้ขาดความสนใจในการเข้าใช้ห้องสมุด

ผู้ที่อาชีพรับจ้างและเกษตรกร เป็นผู้ใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดมากกว่า อาชีพอื่น ทั้งนี้เพราะเป็นคนกลุ่มใหญ่ของชุมชน ห้องสมุดมีเอกสารเกี่ยวกับการประกอบ

อาชีพมากพอสมควร และยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเผยแพร่เอกสาร
ถึงกลาโหมแก่ประชาชนและห้องสมุด

การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนนั้น ปรากฏว่าห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชน
บ้านทุ่งแฝกใช้ประโยชน์ไ้มากที่สุด ซึ่งจากจำนวนความรู้ทั้ง 6 เรื่อง ใช้ประโยชน์
มากที่สุดถึง 5 เรื่องคือ เรื่องอาชีพ สุขภาพอนามัย การช่าง ตลาด และการเมือง
การปกครอง โดยสภาพที่เป็นจริงของห้องสมุดชุมชนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งแฝกมีปัจจัย
หลายอย่างที่น่าสนใจ เช่น ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของชุมชนมีประชาชนอาศัยอยู่มาก
เป็นที่ทำการของสภาตำบล และกรรมการสภาตำบลให้ความสนับสนุนอย่างมาก ส่วน
ความคิดเห็นต่อห้องสมุดอยู่ในระดับดี ซึ่งสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของห้องสมุด

ห้องสมุดชุมชนโรงเรียนวัดสระแก้วใช้ประโยชน์ของห้องสมุดน้อยที่สุด โดยเฉพาะ
ความรู้เรื่องการช่างและเรื่องตลาด ถ้าพิจารณาเรื่องที่ตั้ง ปรากฏว่าตั้งอยู่ในเขตชุมชน
แบบเมืองและอยู่ใกล้ห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ ประชาชนจึงไปใช้บริการของ
ห้องสมุดประชาชน เพราะเดินทางสะดวกและมีหนังสือมากกว่า ถึงแม้ว่าความคิดเห็น
ต่อห้องสมุดเรื่องสถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวกจะมีค่าสูงสุดของห้องสมุดแห่งนี้ก็ตาม
ดังนั้นในการพิจารณาเลือกสถานที่ตั้งห้องสมุดชุมชนนั้นควรคำนึงถึงห้องสมุดที่มีอยู่แล้วใน
บริเวณใกล้เคียง ถ้ามีอยู่แล้วไม่ควรตั้งขึ้นมาอีก สมควรที่จะช่วยปรับปรุงห้องสมุดนั้นให้
ดีและใช้ประโยชน์ไ้มากยิ่งขึ้น เรื่องเวลาเปิดบริการของห้องสมุดแห่งนี้ไม่เปิดบริการ
ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดน้อยไปด้วย
เพราะประชาชนไม่ได้ใช้บริการห้องสมุดในวันหยุด

ในเรื่องเพศ ปรากฏว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้ประโยชน์ของห้องสมุด เรื่อง
สุขภาพอนามัยไ้มาก และเรื่องกฎหมายเบื้องต้นไ้น้อยที่สุดเช่นเดียวกัน เพื่อสนับสนุน
การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดไ้มากขึ้นควรจัดหาวัสดุห้องสมุดในเรื่องที่ประชาชนสนใจ
เช่นเรื่องสุขภาพอนามัยไ้มากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันก็ต้องมีการแนะนำและเผยแพร่
การใช้วัสดุห้องสมุดที่ให้ความรู้เรื่องอื่น ๆ แก่ประชาชนด้วย สำหรับความคิดเห็นต่อห้องสมุด
ชุมชนก็อยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน แสดงว่าทั่วปรเรื่องเพศนั้นไม่มีผลต่อความแตกต่าง
ของการใช้ประโยชน์และความคิดเห็นต่อห้องสมุดชุมชน

อายุของผู้ให้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดชุมชน ปรากฏว่าผู้ที่มีอายุ 15 - 25 ปี ใ้ประโยชน์จากบริการและกิจกรรมของห้องสมุดมากที่สุด โดยเฉพาะ เรื่องอาชีพ เรื่องสุขภาพอนามัยและเรื่องตลาด ทั้งนี้โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุในช่วงนี้เป็น ผู้ที่กำลังศึกษาส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่ง เพิ่งจบการศึกษาต้องการจะประกอบอาชีพ ตลอดจนนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน ถ้าจะพิจารณาจากจำนวน ผู้ให้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดก็มีมากกว่าผู้ที่มีอายุในช่วงอื่น ผู้มีอายุ 26 - 40 ปี มีการใช้ประโยชน์จากห้องสมุดน้อยกว่าเพราะอยู่ในวัยทำงานและมีวัสดุห้องสมุดซึ่งไม่ ตรงกับความต้องการ ด้วยสาเหตุนี้ห้องสมุดชุมชนควรพิจารณาหาวัสดุห้องสมุดซึ่งเป็น ที่ต้องการเข้ามาเพิ่มเติม

ระดับการศึกษา ปรากฏว่าผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาใช้ประโยชน์ของ ห้องสมุดสูงสุด ในเรื่องอาชีพ เรื่องสุขภาพอนามัย เรื่องการช่าง เรื่องตลาด และ เรื่องการเมืองการปกครอง เนื่องจากห้องสมุดอยู่ในชุมชนใกล้ตัวมากที่สุด ไม่คุ้นเคย กับการใช้บริการจากห้องสมุดแห่งอื่น ๆ ในเรื่องนี้ผู้ดำเนินงานห้องสมุดต้องให้ความ สนใจและให้บริการแก่ผู้ใช้บริการกลุ่มนี้ให้มาก ตลอดจนประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดให้ถี่เพื่อให้ห้องสมุดได้ใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น ส่วนผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ขึ้นไปนั้นมีการใช้ประโยชน์ในเรื่องกฎหมายเบื้องต้น เรื่องอาชีพ เรื่องสุขภาพอนามัย เรื่องตลาดและเรื่องการเมืองการปกครอง อาจมีสาเหตุจากหนังสือในระดับที่ตนต้องการ มีไม่เพียงพอ จึงไม่ค่อยไปมาใช้ห้องสมุด ทำให้ผู้มีการศึกษาระดับนี้ใช้ประโยชน์ของ ห้องสมุดเพียงระดับปานกลางเท่านั้น

อาชีพรับราชการมีการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดน้อยที่สุด สาเหตุหนึ่งคือห้องสมุด ชุมชนที่ดำเนินการอยู่นั้นเปิดบริการในเวลาราชการ ซึ่งข้าราชการทั่วไปจะเข้าใช้บริการ ไม่ได้ นอกจากข้าราชการครูซึ่งอยู่ในโรงเรียนที่มีห้องสมุดชุมชน และในห้องสมุดไม่มี หนังสือที่น่าสนใจเพียงพอ ส่วนผู้มีอาชีพอื่น ๆ ใช้ประโยชน์ของห้องสมุดมาก ทั้งนี้เพราะ มีผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งอยู่ในกลุ่มอาชีพนี้จำนวนน้อยคือ 7 คนเท่านั้น และเนื่องมาจากการสุ่ม

แบบบังเอิญนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างเห็นความสำคัญของห้องสมุดชุมชนมาก ค่าเฉลี่ยจึงสูงมากทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องกฎหมายเบื้องต้น ซึ่งเหมือนกันทุกอาชีพ

การพิจารณาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ คือ เรื่องกฎหมายเบื้องต้น เรื่องอาชีพ เรื่องสุขภาพอนามัย เรื่องตลาดและเรื่องการเมืองการปกครอง ปรากฏว่าความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนสนใจเรื่องสุขภาพอนามัยของตนเอง หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยมีมาก ตลอดจนกระทรวงสาธารณสุขมีการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัยมาก และเอกสารดังกล่าวจะอ่านง่ายมีภาพประกอบที่ดูแล้วเข้าใจได้ง่าย ในเรื่องอาชีพก็เช่นเดียวกันมีเอกสารมากและน่าสนใจ การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดในเรื่องอาชีพมีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธีรวัฒน์**

ความรู้เรื่องกฎหมายเบื้องต้นมีการใช้ประโยชน์น้อยที่สุด ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นต่อห้องสมุดในข้อหนังสือและวารสารเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นก็อยู่ในระดับเดียวกันกับข้อหนังสือและวารสารเรื่องอื่น ๆ อาจเนื่องจากว่า ความรู้เรื่องกฎหมายเบื้องต้นนั้นมีหนังสือหรือวารสารพอสมควร แต่ประชาชนอ่านไม่เข้าใจหรือห้องสมุดขาดการแนะนำและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในเรื่องนี้เพื่อความเข้าใจอย่างง่าย ๆ สำหรับประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. สถานที่

1.1 การจัดตั้งห้องสมุดชุมชน ควรได้ศึกษาถึงห้องสมุดอื่น ๆ ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง และควรอยู่ในแหล่งชุมชน ซึ่งมีการสัญจรไปมาสะดวกแก่การเข้าใช้ห้องสมุด

1.2 ควรตกแต่งสถานที่และจัดห้องสมุดให้สะอาด สวยงามเพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเข้าใช้

1.3 ควรจัดทำโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่เข้าไปในชุมชน ถ้าไม่สามารถจัดตั้งห้องสมุดในชุมชนได้

2. วัสดุและครุภัณฑ์ห้องสมุด

2.1 วัสดุห้องสมุดควรจัดหาหนังสือหรือวารสารที่ให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ ให้มีจำนวนเพียงพอและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุด โดยก่อนที่จะมีการเลือกหรือซื้อวัสดุเพื่อให้บริการควรสำรวจความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุด

2.2 ครุภัณฑ์ห้องสมุด ควรจัดทำขึ้นโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง

3. การบริการ

3.1 การบริการภายในห้องสมุด เจ้าหน้าที่ต้องช่วยเหลือผู้ใช้ห้องสมุดให้มากที่สุด โดยควรพยายามหาโอกาสใกล้ชิดกับผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องให้

3.2 ควรมีการนำหนังสือหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เข้าไปในหมู่บ้านเป็นครั้งคราว ในกรณีที่ผู้ใช้ห้องสมุดไม่สะดวกในการเดินทางเข้าไปใช้ห้องสมุด

3.3 จัดอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มสนใจในเรื่องที่ผู้ใช้ห้องสมุดต้องการ โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

4. การประชาสัมพันธ์

ควรมีการประชาสัมพันธ์ บริการและกิจกรรมของห้องสมุด ตลอดจนการแนะนำหนังสือของห้องสมุดเป็นประจำ

5. งบประมาณ

ห้องสมุดชุมชนควร จัดตั้งขึ้นและดำเนินงานโดยประชาชนของชุมชนนั้น ซึ่งมีหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความร่วมมือและสนับสนุน

6. งานวิจัยที่ควรทำต่อไป

6.1 ควรศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งห้องสมุดชุมชน เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ของห้องสมุดได้ดียิ่งขึ้น

6.2 ควรศึกษาความสนใจของประชาชนในชุมชนว่า มีความสนใจความรู้ในเรื่องใดอีกบ้าง นอกจากเรื่องที่ห้องสมุดชุมชนจัดไว้แล้ว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม การติดตามประเมินผลที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2523 ลำปาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ
2523, 52 หน้า
- การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำ
หมู่บ้าน ราชบุรี ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง 2522, 82 หน้า
- การประเมินผลโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ปึงบประมาณ 2524
กองแผนงานและวิจัย 2526, 250 หน้า อัครสำเนา
- การศึกษาสภาพการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์
ประจำหมู่บ้านในเขตการศึกษา 11 อุบลราชธานี ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2520, 107 หน้า
- ผลกระทบของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต่ออัตราการอ่านหนังสือ จำนวน
หนังสือ และการพัฒนาตนเองของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อุบลราชธานี ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2526,
125 หน้า
- รายงานผลการวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัด
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน กองแผนงานและวิจัย 2527, 112 หน้า
- รายงานผลการศึกษาสภาพปัญหา หัตถ์คดีและความสนใจของประชาชนต่อ
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย พ.ศ. 2522 ลำปาง
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ 2522, 129 หน้า
- กุหลาบ หวังศิโรตฤต ความคงอยู่ของการรู้หนังสือของผู้ที่จบจากโครงการการแก้ไข
การไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2517, 185 หน้า อัครสำเนา

โกวิท วรพิพัฒน์ "การศึกษานอกโรงเรียน" วารสารการศึกษาแห่งชาติ 7 : 30

กุมภาพันธ์ 2516

จารุวรรณ สีนุโสภณ วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

2521, 159 หน้า

จิรายุ คาศรี ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาลเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือพิมพ์

ประจำหมู่บ้านและผลที่ประชาชนในจังหวัดลำปางได้รับจากที่อ่านหนังสือพิมพ์

ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519,

172 หน้า อักขรนา

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน และกรมสามัญศึกษา รายงานการวิจัย

การศึกษานอกระบบแบบเบ็ดเสร็จ 2520, 157 หน้า

บุบผา เจริญทรัพย์ การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชน

ระดับจังหวัดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคเหนือของประเทศไทย วิทยานิพนธ์

อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 244 หน้า อักขรนา

ประสิทธิ์ กุฑาภิรมย์ การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ของชาวบ้านในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในอำเภอควนขนุน

ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522,

117 หน้า อักขรนา

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 2520, 365 หน้า

พัชรินทร์ ชันทอง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชน

ระดับจังหวัด สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในภาคใต้ของประเทศไทย วิทยานิพนธ์

อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 288 หน้า อักขรนา

พัฒนาชุมชน, กรม รายงานการวิจัยการศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อห้องสมุดชุมชน

กองวิจัยและประเมินผล 2525, 78 หน้า

เพชรบุรีวิทยาลัย, วิทยาลัยครู โครงการห้องสมุดชุมชน ปทุมธานี ศูนย์บริการ
ทางวิชาการแก่ชุมชน 2525, 40 หน้า

ไพรัตน์ เคชะรินทร์ "บทบาทของห้องสมุดในการพัฒนาชุมชน" วารสารห้องสมุด
1 : 60 - 71 มกราคม - มีนาคม 2525

วัชรีย์ ชูระคำ และกิ่งแก้ว ฉัตรถาวร การศึกษานอกระบบโรงเรียนปกติเพื่อพัฒนา
ชุมชน การส่งเสริมให้โอกาสการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน องค์การกองทุน
ส่งเสริมเด็กแห่งสหประชาชาติ 2517, 104 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง รายงานการสัมมนาการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2517,
153 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง เอกสารเลขที่ 0904/2520 มาตรฐานห้องสมุดประชาชน
ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2508

ศึกษาธิการเขต 8, สำนักงาน คู่มือปฏิบัติงานการจัดตั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
เชียงใหม่ 2518, 107 หน้า

สภามหาวิทยาลัย, กรม คู่มือปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน กองการศึกษาผู้ใหญ่ ม.ป.ป.
370 หน้า

สุนิตย์ เป็นสบาย การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชน
ระดับจังหวัด สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลางตอนบนของประเทศไทย
วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 239 หน้า อัคราเนา
สุภัทรา ฉัตรเงิน ห้องสมุดประชาชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520,
144 หน้า

สุภาพร นาฬิกานุกุล การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุด
ประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519,
246 หน้า อัคราเนา

- สุนทร สุนันท์ชัย การศึกษานอกโรงเรียน บรรณกิจ 2523, 183 หน้า
- ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม เอกสารรายงานการประชุมประจำปี 2524
ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ณ ห้องประชุมโรงเรียนสอนภาษาสมาคม
 นักเรียนเกาสหรัฐอเมริกา 14 - 18 ธันวาคม 2524, 1 เล่ม ไม่มีเลขหน้า
- อุบล รอดเยี่ยม การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการห้องสมุดประชาชน
ระดับจังหวัดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย
 วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 237 หน้า อัดสำเนา
- American Library Association. Post-War Standards for
Public Libraries. Chicago, American Library Association,
 1943. 92 p.
- _____. Public Library Service; A guide to Evaluation,
with Minimum Standards. Chicago, 1956. 74 p.
- Chandler, George. Libraries in the East. London,
 William Clowes & Sons, 1971. 214 p.
- De Gril, Beatriz Mæssa, Ray Trantran and Peter Goy.
Dictionary of Librarianship. Mexico, Editorial F.
 Trilles, 1964. 387 p.
- Evans, Charles. Middle Class Attitude and Public Library
Use. Lettleton, Colo., Libraries Unlimited, 1970.
 283 p.
- Faure, Edgar. Learning to Be : The World of Education
Today and Tomorrow. Paris, UNESCO, 1972, 42 p.
- Ferguson, George A. Statistic Analysis in Psychology and
Education. 3rd.ed., New York, McGraw-Hill, 1976,
 492 p.
- Gelfand, Morris A. The National Library Development and
Training in Thailand. Bangkok, UNESCO, 1962. 65 p.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. Chicago, McGraw-
 Hill, 1973. 681 p.

Peterson, Henry N. "Public Library Organization," In Local Public Library Administration. p. 17, ed. by Roberta Bowler, Chicago: The International City Managers Association, 1964.

Spain, Frances Lander. "Som Notes on Libraries in Thailand," Library Quarterly. 22 : 252 - 262, July, 1952.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

การใช้ประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ 15-- 25 ปี ☐ 26 - 40 ปี ☐ 41 ปีขึ้นไป
3. การศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
☐ บริญญาตรีขึ้นไป ☐ อื่น ๆ ระบุ
4. อาชีพ ☐ นักเรียน ☐ นิสิต นักศึกษา ☐ ข้าราชการ
☐ เกษตรกร ☐ รับจ้าง ☐ อื่น ๆ ระบุ

ตอนที่ 2 ให้ท่านพิจารณาถึงประโยชน์จากบริการและกิจกรรมของห้องสมุดชุมชนของท่านว่ามีประโยชน์มากน้อยเพียงใด ตามความรู้สึกของท่าน โดยให้พิจารณาระดับความมากน้อยของประโยชน์ที่ท่านได้รับ ตามน้ำหนักดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง เคยอ่านและได้รับความรู้ไปใช้ประโยชน์
- 4 หมายถึง เคยอ่านและได้ความรู้ความเข้าใจ
- 3 หมายถึง เคยอ่านแต่ไม่ได้อ่านใจ
- 2 หมายถึง ทราบว่ามีแต่ไม่เคยอ่าน
- 1 หมายถึง ไม่ทราบว่ามี

2.1 เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น

	5	4	3	2	1
1. การเกิดและการตาย					
2. การทำบัตรประชาชน					
3. การขึ้นทะเบียนและการเกณฑ์ทหาร					
4. การทำสัญญาเงินกู้และการจำนอง					

	5	4	3	2	1
5. การทำพินัยกรรม					
6. การเสียภาษี					
7. การเช่านา					
8. การคุ้มครองแรงงาน					
2.2 เรื่องเกี่ยวกับอาชีพ					
1. การเลือกอาชีพ					
2. การทำอาหาร					
3. การเลี้ยงสัตว์					
4. การขยายพันธุ์พืช					
5. การขยายพันธุ์สัตว์					
6. การทำปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย					
7. การกำจัดศัตรูพืช					
8. การทำไร่นาสวนผสม					
2.3 เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย					
1. การปฐมพยาบาล					
2. การใช้ยารักษาโรค					
3. การใช้ยากลางบ้าน					
4. การป้องกันโรค					
5. การเลี้ยงดูเด็ก					
6. การวางแผนครอบครัว					
7. การกีฬา					
8. การจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ					
2.4 เรื่องเกี่ยวกับการช่าง					
1. การเขียนปักถักร้อย					

	5	4	3	2	1
2. การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน					
3. การสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ					
4. การซ่อมเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ					
5. การจักสาน					
6. การซ่อมเครื่องยนต์ เช่น มอเตอร์ไซด์					
7. การก่อสร้างบ้านเรือน					
8. การช่างฝีมืออื่น ๆ เช่น ทำถนน ฝายน คอนกรีต					
2.5 เรื่องเกี่ยวกับตลาด					
1. ราคาผลผลิตที่ตนผลิตได้					
2. ตลาดที่รับซื้อผลผลิตของตน					
3. ราคาสินค้าที่จำเป็น เช่น ข้าวสาร ข้าวเปลือก น้ำตาล					
4. การเลือกซื้อผัก และอาหาร					
5. การเลือกซื้อเสื้อผ้า					
6. การเลือกซื้อเครื่องใช้ เช่น ภาชนะพลาสติก สีต่าง ๆ					
7. ความรู้เรื่องสหกรณ์					
8. ความรู้ในการวางแผนผลผลิต (การเลือก ปลูกพืช)					
2.6 เรื่องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง					
1. การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง					
2. การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด					
3. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร					

	5	4	3	2	1
4. รายชื่อคณะรัฐมนตรี					
5. ขาวความเคลื่อนไหวของรัฐบาล					
6. ประกาศต่าง ๆ ของทางราชการ					
7. ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองของ ประเทศ					
8. ลัทธิการเมืองต่าง ๆ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อห้องสมุดชุมชน

3.1 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อห้องสมุดชุมชนในร้านต่าง ๆ
ขอให้ท่านพิจารณาคำถามแต่ละข้อ แล้วตัดสินใจว่าท่านมีความคิดเห็นต่อ
เรื่องต่าง ๆ นั้นอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดย

- 5 หมายถึง ดีมาก
- 4 หมายถึง ดี
- 3 หมายถึง พอใช้
- 2 หมายถึง ต้องปรับปรุง
- 1 หมายถึง ยังไม่เหมาะสม

	5	4	3	2	1
1. สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปมาสะดวก					
2. การตกแต่งห้องสมุดเชิญชวนให้เข้าใช้					
3. ขนาดของห้องสมุด					
4. โต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับผู้ใช้นี้					
5. โต๊ะเก้าอี้นั่งสบายหรือเขียนหนังสือได้ถนัด					

	5	4	3	2	1
6. ตู้และชั้นวางหนังสือ					
7. บ้ายสำหรับติดประกาศ หรือข่าวสารความรู้ทาง ฯ					
8. บ้ายอธิบายการใช้ห้องสมุด					
9. เวลาเปิดปิดห้องสมุด					
10. ระเบียบกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้ห้องสมุด					
11. เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการใช้ห้องสมุด เช่น ช่วยคนหาหนังสือ					
12. หนังสืออยู่ในสภาพดีน่าใช้					
13. การจัดเก็บหนังสือภายในห้องสมุดคงายต่อ การค้นคว้า					
14. บริการให้อ่านหนังสือภายในห้องสมุด					
15. บริการให้ยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด					
16. บริการแนะนำการใช้หนังสือ และห้องสมุด					
17. ทำรายชื่อนี้หนังสือ เช่น รายชื่อนี้หนังสือใหม่ หรือหนังสือวิชาต่าง ฯ					
18. การจัดแสดงหนังสือใหม่					
19. การจัดนิทรรศการให้ความรู้และข่าวสาร เช่น การป้องกันโรคหรือข่าวใหม่ ฯ					
20. การจัดกิจกรรม เช่น สอนวิธีเลือกอาหาร หรือการเลี้ยงสัตว์					
21. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการและกิจกรรม ของห้องสมุดให้ทราบ					
22. การจัดหนังสือไปให้บริการในหมู่บ้าน					
23. การมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อนี้หนังสือ					

	5	4	3	2	1
24. หนังสือพิมพ์ในท้องถิ่น					
25. หนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น					
26. หนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับอาชีพ					
27. หนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย					
28. หนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับการจ้าง					
29. หนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับตลาด					
30. หนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง					

3.2 ข้อเสนอนั้นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

การศึกษาประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน

บทคัดย่อ

ของ

นิยม เชยกีวงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2529

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน และความคิดเห็นของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในจัดแกไขและพัฒนาการดำเนินงาน ห้องสมุดชุมชน ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามโครงการห้องสมุดชุมชนบทของวิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยการณ โดยใช่วิธีการสัมภาษณ์ประชาชนที่เคยใช้บริการและกิจกรรมห้องสมุด ชุมชน 6 แห่ง ๆ ละ 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 300 คน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประชาชนใช้ประโยชน์จากห้องสมุดชุมชนในเรื่องสุขภาพอนามัยมากที่สุด รองลงไปคือเรื่องอาชีพ เรื่องตลาด เรื่องการเมืองการปกครอง เรื่องการช่าง ส่วนเรื่องที่ประชาชนใ้ประโยชน์จากห้องสมุดชุมชนน้อยที่สุด คือเรื่องกฎหมายเบื้องต้น

2. ประชาชนมีความเห็นว่าห้องสมุดชุมชนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนในเรื่องสถานที่ตั้งไปมาสะดวก การตกแต่งห้องสมุดและบริการการอ่านในห้องสมุด อยู่ในระดับดี และประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการ เสนอรายชื่อหนังสือและต้องการ ให้จัดหนังสือเข้าไปบริการในหมู่บ้าน

A STUDY OF THE USEFULNESS OF THE COMMUNITY
LIBRARY IN COMMUNITY DEVELOPMENT

AN ABSTRACT

BY

NIYOM CHOIKEEWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
February 1986

The purpose of this research is to study the use of the community libraries in community development and to collect the opinions of the people in order to solve problems and improve the work of the Rural Community Libraries Project of Petchburiwitayalongkorn Teacher College. In collecting of the data, 300 people are interviewed. This sample is divided into 6 groups of 50 people who have had access to the services and activities of 6 different libraries.

The results of this research are as follows :

1. The most useful information the subject gain from the libraries is information on health. Information on occupation, marketing, politics and public administration and craftsmanship are followed respectively. The least useful one to users is the information on basic laws.

2. The libraries are generally considered useful, with proper locations, good furnishing and services. The subject show desire of participating in book selection as well as book catering services to the village.